Trwa II Zjazd Z.P.B.

ŻYCZYMY OWOCNYCH OBRAD

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 26 IV - 2 V 1993 r. • nr 17 (41) • cena 3 rb.

NA DOBREJ DRODZE

Tadeusz Malewicz - wiceprezes ZPB do spraw organizacyjnych. Urodził się w roku 1950 we wsi Łosośna koło Grodna. W 1972 roku ukończył Technikum Politechniczne w Grodnie. Po studiach na Politechnice Białoruskiej w Mińsku pracował jako inżynier budowlany, zajmując stanowiska kierownicze w różnych przedsiębiorstwach obwodu.

Jeden z założycieli Związku Polaków na Białorusi. W PSKO im. Adama Mickiewicza pełnił funkcję wiceprezesa do spraw kultury.

- Panie Tadeuszu, co leży w gestii wiceprezesa d/s organizacyjnych?

- Mówiąc ogólnie - wszechstronna pomoc działającym i powstającym oddziałom Związku, poczynając od ułatwienia im rejestracji w ZPB i organach władzy miejscowej. Wspieramy je metodycznie i organizacyjnie; pomagamy w założeniu konta, opracowaniu planów działalności i innych sprawach.

- Czy ilość oddziałów Związku, działających na terenie Republiki może być w pewnym stopniu odzwierciedleniem realnego stanu polskiego narodowościowego odrodzenia?

- Myślę, że tak. Poza tym tylko w ramach dobrze zorganizowanej struktury działanie społeczne może być skuteczne. Dzięki prężnie działającym strukturom stają się możliwe osiągnięcia w dziedzinie rozwoju kultury, szkolnictwa, kontaktów z władzami oraz w sprawie obrony swoich praw, jako praw mniejszości narodowej.

- Jakie kierunki działania oddziałów w terenie określa Pan jako główne?

- Za najważniejsze zagadnienie uważamy odrodzenie i rozwój szkolnictwa polskiego, ponieważ z tym wiąże się przyszłość następnych pokoleń Polaków na Białorusi. Nie dać się zniszczyć jako naród, zachować swoją kulturę,

ciąg dalszy na str. 2

MYŚLI W PIGUŁCE

Ludzie dzielą się na różne grupy. Chodzi przede wszystkim o ich postawy, aktywność, pracowitość, bo przecież tylko codzienny trud rodzi trwałe wartości.

Dlatego cieszymy się, że coraz więcej Polaków włącza się w nurt działalności ZPB. Oni nie znoszą próżności, nie lubią pustych haseł i deklaracji, nie mogą stać na uboczu w roli obserwatorów. Oni chcą, ba - muszą być aktywni, bo to wypełnia ich wewnętrznie, wzbogaca, uskrzydla, przynosi satysfakcję.

Wiadomości

Międzynarodowa Organizacja Zdrowia w trybie pilnym dostarczy jednorazowo dla krajów WNP leki niezbędne do profilaktyki takich chorób jak: gruźlica, Heine-Medina, dyfteryt, tężec i innych.

* * *

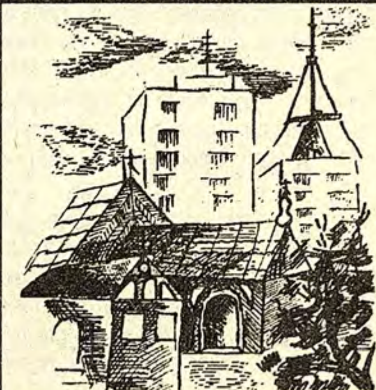
Na granicy Białorusi z Polską pojawiły się słupy pomalowane w kolorze biało-czerwono-białym z zieloną obramówką. Na każdym słupie zostanie umieszczony herb Republiki i numer. Na pozostałych odcinkach białoruskiej granicy na razie nie ma słupów.

* * *

Polskie Towarzystwo im. Fryderyka Chopina wystąpiło do Rady Europy i UNECSO o ustanowienie roku 2000 Międzynarodowym Rokiem Chopina. W lutym 2000 roku przypada 190 rocznica urodzin kompozytora.

* * *

W końcu marca odbyło się uroczyste otwarcie nowego przejścia granicznego między Białorusią i Polską "Brzostowica-Bobrowniki".

Rys. R. Dalkiewicza

W 50 rocznicę powstania w Getcie Warszawskim

Minęło pół wieku od chwili, gdy młodzież warszawskiego getta powstała z bronią w ręku przeciwko okrutnemu, uzbrojonemu po zęby wrogowi. Ten bohaterski zryw więźniów największego obozu w krajach okupowanych przez faszystów został wpisany do historii narodu żydowskiego, polskiego i europejskiego ruchu oporu.

BOHATERSKI ZRYW

Temat dotyczący losu Żydów w okupowanej Polsce jest szeroko omawiany w książkach, wydanych w różnych krajach świata; w ogłoszonych drukiem rozprawach naukowych i podczas konferencji naukowych.

Wkrótce po wybuchu drugiej wojny światowej, 21 września 1939 r. szef Służby Bezpieczeństwa Rzeszy - R. Heydrich rozesłał do kierowników oddziałów służby depeszę o likwidacji Żydów. W styczniu 1940 r. władze nazistowskie podjęły decyzję o "całkowitym rozwiązaniu kwestii żydowskiej", czyli o eksterminacji wszystkich Żydów. Dzień 2 października 1940 r. zapoczątkował historię warszawskiego getta. Umieszczono w nim wówczas 393 tysiące Żydów z Warszawy i miejscowości podmiejskich. Ogółem liczbę uwięzionych ocenia się na 404,3 tys. - 500 tys. osób.

Okupant opracował wyrafinowany system znęcania się nad skazańcami. Podczas przesiedlania nie wolno było zabierać ze sobą mebli. W getcie panował okropny tłok. Jeśli przed wojną w Warszawie w jednym domu mieszkało średnio 90 osób, to w getcie - 393. Odbywały się grabieże mienia zakładów pracy. W styczniu 1942 r. z terenu getta okupanci wywieźli sprzęt i materiały o wartości 3,7 mln złotych, w kwietniu - 6,8 mln zł. Około 27 tys. Żydów było zatrudnionych w fabrykach otrzymując nędzne wynagrodzenie. Dostawy żywności były ściśle normowane. Np. w drugiej połowie 1941 r. dzienna racja żywnościowa w getcie wynosiła 184 kalorie, czyli dziesięciokrotnie mniej niż wymaga organizm ludzki. (Żołnierze Wermachtu otrzymywali dziennie 2310 kalorii). Głód, epidemie i śmierć stały się zjawiskiem powszednim.

ciąg dalszy na str. 2

TRAGICZNA KLAMRA HISTORII

25 kwietnia 1943 r. rząd Związku Radzieckiego zerwał stosunki dyplomatyczne z polskim rządem emigracyjnym gen. Władysława Sikorskiego w Londynie. Pretekstem było wystąpienie generała do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża w celu bezstronnego zbadania okoliczności mordu popełnionego na oficerach polskich i jeńcach wojennych ZSRR, których ciała od 12 kwietnia 1943 r. były w Lasku Katyńskim ekshumowane przez wojskowe władze niemieckie.

Należy zauważyć, że właściwie już od stycznia 1943 r. rząd ZSRR tylko szukał pretekstu do zerwania umowy, zwanej umową Sikorski-Majski, podpisanej 30 lipca 1941 r. Po sukcesach ofensywy zimowej 1942/43 r. Armii Czerwonej na froncie wschodnim Stalin poczuł się na tyle potężny, aby podjąć zasadnicze kroki w celu zniewolenia Polski na wypadek zwycięskiej wojny. Na razie jednak wojna trwała, a jej losy jak wiemy są zmienne; nawet jedna zwycięska bitwa niekoniecznie musi decydować o wszystkim. Istnieją pewne przesłanki, że na wiosnę 1943 r. zostały nawiązane tajne rokowania między III Rzeszą a ZSRR w sprawie zawarcia separatystycznego pokoju. Problem to niezwykłej wagi i powinien być dokładnie zbadany przez historyków.

Jest faktem, że rząd ZSRR zawiadomił mocarstwa zachodnie o sondażach niemieckich w sprawie odrębnego pokoju. O ile był to szantaż Stalina wobec Churchilla i Roosevelta, a ile prawda - rzecz do wyjaśnienia. Niewątpliwie jednak ten fakt musiał wywołać głębokie zaniepokojenie sił sprzymierzonych. Rezultatem stała się umowa trzech mocarstw (Anglii, ZSRR i USA) o niezawieraniu odrębnego pokoju w III Rzeszą. Tym samym Stalin uniemożliwił podejmowanie jakichkolwiek ważniejszych decyzji politycznych, dotyczących powojennej sytuacji w świecie, bez swojego udziału.

Bardzo skromny, jak dotychczas, zakres informacji o tajemniczych rokowaniach niemiecko-sowieckich na wiosnę 1943 r. (a może tylko sondażach) uniemożliwia sprecyzowanie konkretnych wniosków. Niemcy miały zaproponować ZSRR powrót do status quo sprzed 22 czerwca 1941 r., a nawet pewne odszkodowania za zniszczenia wywołane działaniami Wermachtu na terenie ZSRR. Stalin szedł jakoby dalej - domagał się granicy z 1914 r. oraz oddania na 25 lat Śląska, jako rekompensaty za zniszczenia wojenne w ZSRR. Na to, oczywiście, Hitler nie mógł się zgodzić.

Czy więc ogłoszenie rewelacji o zbrodni katyńskiej 12 kwietnia 1943 r. przez min. Geobbelsa nie było ripostą III Rzeszy na niepowodzenie próby rokowań? Z rozmaitych źródeł wiadomo, że informacje o mordach na Polakach

ciąg dalszy na str. 2

BOHATERSKI ZRYW

ciąg dalszy ze str. 1

Mieszkańcy getta zmuszeni byli do uiszczania wszelkich podatków i opłat.

Nie bacząc na to w getcie pojawiły się elementy życia społecznego. Powstały komitety domowe, które opiekowały się biednymi i chorymi, broniły mieszkańców przed samowolą policji. Powstały też kółka oświatowe i nielegalne szkoły. Wkrótce zaczęły tworzyć się grupy oporu, którym stopniowo udało się nawiązać łączność z ruchem oporu w kraju.

22 lipca 1942 r. Niemcy rozpoczęli pierwszą akcję likwidacji getta. Do 13 września - według gen. SS Stroopa - zostało deportowanych (przeważnie do Treblinki), lub zamordowanych na miejscu ponad 300 tys. osób. Stało się to przyczyną wzrostu oporu ze strony Żydów w całym kraju. W Białymstoku wielu Żydów uciekło do lasu. W Krynkach, przy użyciu broni palnej zlikwidowano Niemców; więźniowie schronili się w lesie. Koło Jadowa powstała żydowska grupa pod dowództwem Mosze Zieleńca. Wówczas dochodzi do starć zbrojnych w Berezie Kartuskiej, Treblince, getcie krakowskim. Wiele wspólnych działań w styczniu 1943 r. przeprowadziły polsko-żydowskie grupy bojowe.

We wrześniu 1942 r. skład grup bojowych w getcie warszawskim rozszerzył się znacznie; rozpoczął się proces jednoczenia grup o różnej orientacji politycznej i religijnej, w wyniku czego powstała Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB).

9-15 stycznia 1943 r. wizytował nieoczekiwanie getto warszawskie Himmler ze sztabem. wyraził on swe oburzenie z powodu niewykonania rozkazu z dn. 9 października 1942 r. o wysiedleniu Żydów do obozów śmierci i zarządził natychmiastowy wywóz z getta niemieckich zakładów i deportację 16 tys. robotników do obozów śmierci.

W styczniu 1943 r. w getcie panowały już inne nastroje, niż w roku poprzednim; przyczyną tego były zwycięstwa wojsk radzieckich, które podniosły ducha wśród więźniów. ŻOB, która liczyła wówczas 50 grup bojowych, rozpoczęła przygotowania do walki.

18 stycznia do getta o świcie wkroczyła 200-osobowa grupa żandarmów i 800-osobowa uzbrojona grupa ich sługusów - litewskich i łotewskich policjantów. Rozpętały się walki uliczne, w wyniku których 21 stycznia faszyści zmuszeni byli wycofać się stąd. Część ludności udało się uratować; jednakże 6,5 tysiąca spośród 16 tysięcy zostało wywiezionych do Treblinki. W starciach zginęło 20 Niemców, a około 50 odniosło rany.

Akcja ta zrobiła wielkie wrażenie na ludności polskiej. Prasa podziemna pisała: "Bohaterstwo Żydowskiej Organizacji Bojowej może służyć jako przykład dla nas". W międzyczasie polscy partyzanci dokonali napadu na jeden z pociągów z deportowanymi, w wyniku czego większości więźniów udało się zbiec.

2 lutego zakończyła się porażką Niemiec bitwa pod Stalingradem. W tymże miesiącu w getcie podjęto decyzję o przygotowaniach do powstania. Grupy bojowe zostały skoszarowane, zaczęto gromadzić broń i amunicję. 16 lutego Himmler wydał rozkaz o zniszczeniu getta i rozmieszczeniu na jego terenie obozu koncentracyjnego.

W marcu i kwietniu władzę w getcie faktycznie sprawowali powstańcy. W tym okresie udało się sprzeciwić deportacji oddzielnych grup. Coraz częstsze były sabotaże i napady na żandarmów. Wśród powstańców panował wysoki duch bojowy.

Plan obrony opracowano jeszcze w styczniu. Grupy bojowe liczyły około 600 żołnierzy oraz pewną ilość słabo uzbrojonych więźniów getta. Dowództwo nie posiadało wykształcenia wojskowego i doświadczenia. Niemcy dysponowali 2 tysiącami uzbrojonych essesmanów, dwoma bateriami artylerii, oddziałami służby bezpieczeństwa, saperów i kawalerii. Panadto ściągnęli pododdziały z Rembertowa, Góry Kalwarii, obozu w Treblince oraz grupy faszystowskich najemników.

Nocą z 18 na 19 kwietnia oddziały niemieckie otoczyły getto. W odpowiedzi załopotała tam biało-czerwona flaga. Rankiem Niemcy wkroczyli na teren getta. Według relacji polskiej prasy podziemnej w tym czasie na terenie getta było wielu polskich żołnierzy Ruchu Oporu, którzy walczyli wspólnie z powstańcami. Niemcy szturmowali jeden odcinek za drugim, nieraz zmuszeni byli do cofania się. Pojawiły się czołgi, działa i samoloty. 19 kwietnia okupanci wystosowali ultimatum, które zostało odrzucone przez powstańców.

Jeszcze przed 19 kwietnia powiadomili oni dowództwo AK o przygotowaniach do powstania. W opracowaniu tego planu uczestniczyli przedstawiciele AL, później jej żołnierze walczyli na terenie getta. Komitet Warszawski PPR zwrócił się z odezwą do Polaków o pomoc. 19 kwietnia na naradzie sztabu warszawskiej organizacji AL omawiano kwestię pomocy dla walczącego getta. 21-22 kwietnia polscy patrioci dokonali tam kilku akcji bojowych. Trwała zacięta obrona bunkrów, ciężkie walki toczyły się na terenie wytwórni szczotek, gdzie walczyło 7 grup bojowych.

Nie mogąc złamać oporu powstańców, Niemcy zaczęli podpalać domy mieszkalne. Pożar ogarnął duży obszar, ponieważ nie było możliwości jego gaszenia. Niemcy zablokowali wodociągi; natomiast powstańcy podpalili fabryki i magazyny, w których były zgromadzone zapasy dla armii niemieckiej.

Stroop pisał w raporcie, że Żydzi "złorzecząc obelżywymi słowami Niemcom i fhrerowi, przeklinając żołnierzy Wermachtu... rzucali się w dół z płonących okien i balkonów".

Wiele osób próbowało opuścić getto podziemnymi kanałami. Nie wszystkim to się udawało. W swym raporcie gen. Stroop donosi, że essesmani, którzy spenetrowali system kanalizacyjny, stwierdzili iż ścieki unoszą duże ilości trupów.

23 kwietnia powstańcy zwrócili się z odezwą do polskich przyjaciół, w której potwierdzili swą determinację i zdecydowaną wolę walki. 27 kwietnia nowe walki rozgorzały w rejonie bunkrów. Polsko-żydowski oddział bronił się w rejonie placu Muranowskiego. Nocą z 28 na 29 kwietnia walki trwają nadal. Żołnierze AL wyprowadzają kanałami pierwszą grupę powstańców. Pojedyńcze ośrodki oporu broniły się do 10 maja.

Po ustaniu walk gen, Stroop donosił, że "opanowano" 56065 osób; z nich 7000 rozstrzelano na miejscu, a około 6000 zginęło od wybuchów i pożarów.

Pomimo zagrożenia karą śmierci Polacy okazywali czynną pomoc organizacjom bojowym w getcie. Kontakty Żydów ze "stroną aryjską" nasiliły się w drugiej połowie 1942 r. Wtedy powstała Rada Pomocy Żydom. W sierpniu Polacy przekazali do getta pistolety i granaty. Później takie dostawy odbywały się niejednokrotnie. W tym celu Rada wydzieliła 500 tys. złotych.

Po wybuchu powstania polskie oddziały na kilku odcinkach rozpoczęły działania, śpiesząc z pomocą walczącym. Wielu akcji dokonał oddział Korpusu Bezpieczeństwa. Gen Stroop donosił, że w walkach zbrojnych w getcie biorą udział żydowsko-polskie formacje. Pomoc Polaków miała duże wojskowe i moralne znaczenie.

Po ustaniu zorganizowanego oporu Polacy pomogli części ludności cywilnej opuścić teren getta. Ucieczki miały miejsce jeszcze w 1942 r., nie tylko na terenie Warszawy. Wielką pomoc uciekinierom okazały klasztory żeńskie i księża, którzy zaopatrywali zbiegów w odpowiednie metryki - jest to jedna z najszlachetniejszych kart w historii Kościoła. Nie jest dziełem przypadku, że wśród odznaczonych medalem Izraelskiego Instytutu Pamięci Narodowej ilość Polaków jest największa i wynosi 2,5 tysiąca osób.

Wieści o powstaniu w getcie warszawskim szerokim echem dotarły do partyzantów w Polsce, na Litwie, Ukrainie, do grup oporu we Francji. Największe wrażenie wywarło na więźniach getta w Białymstoku i Lublinie. Zbiegli z nich Żydzi utworzyli oddział partyzancki "Forojs", który z sukcesem walczył w woj. białostockim aż do wyzwolenia tych ziem przez Armię Radziecką. Wielu Żydów, ocalałych z powstania, utworzyło oddziały zbrojne w Lubelskiem. W lasach wyszkowskich powstał oddział "Obrońcy getta", któremu pomagali czynnie polscy chłopi, dostarczając żywność. Na bazie tego oddziału zorganizowano wkrótce trzy oddziały partyzanckie.

Nasiliła się działalność grup podziemnych w obozie śmierci Treblinka. 28 sierpnia 1943 r. wybuchło tu powstanie. Zbrojny opór miał miejsce w Poniatowie i Trawnikach, gdzie przebywała część jeńców z getta warszawskiego. 16 sierpnia wybuchło powstanie w getcie białostockim. Później miał miejsce bunt w obozie śmierci w Sobiborze.

Powstańcy getta warszawskiego pozostawili po sobie nie tylko legendy. Ich walka stała się symbolem dla dzisiejszych pokoleń.

Powstaje pytanie: dlaczego takich zrywów w gettach było mało? W książce "Ciężki piasek" tak odpowiada na to pytanie Anatolij Rybakow: "... nieuzbrojeni ludzie, szczególnie starcy, kobiety i dzieci są bezbronni wobec uzbrojonych żołnierzy. I gdy mówią: dlaczego 6 milionów poszło na rzeź jak barany, to mogą tak mówić tylko ludzie podli albo głupcy, albo ci, którzy nigdy nie stali przed lufą nieprzyjacielskiego pistoletu, nigdy nie słyszeli serii karabinów maszynowych. Ilu naszych jeńców, młodych i zdrowych chłopców, zginęło w łagrach! Cóż oni mogli zdziałać? Rzucać się na druty kolczaste? Pchać się pod ogień k.m.? Wygodnie jest snuć rozważania na temat bohaterstwa, gdy nie leżysz w ziąb i zamieć na gołym śniegu, a otaczają cię druty pod prądem elektrycznym, na wieżach tkwią strażnicy z karabinami maszynowymi, w ciągu trzech - czterech dni nie otrzymujesz ani jedzenia ani picia, a jeżeli dadzą, to zmarznięte ziemniaki lub zgniłą rybę. Zdarzało się, prawda, że uciekali z łagrów, rzucali się na strażników. Człowiek przezwycięża instynkt życia, gdy posiada chociażby okruszynę nadziei, a gdy jej brak - taki akt równa się samobójstwu. Zdarzały się wypadki samobójstw; każdy umierał na swój sposób".

Prof. A. Leizerow
Mińsk

NA DOBREJ DRODZE

ciąg dalszy ze str. 1

tradycję, wiarę, pozbyć się kompleksu "narodu ukaranego". W tym celu szerzymy działalność kulturową, tworzymy zespoły, biblioteki, budujemy swoje siedziby, by ułatwić pracę naszym ośrodkom.

Najpierw uważaliśmy, że główny ciężar pracy na rzecz odrodzenia narodowościowego powinni nieść sami Polacy, spodziewając się ze strony władzy tylko przyjaznego stosunku i pomocy. Dzisiaj, bazując na doświadczeniu światowym, widzimy, że - w myśl prawa międzynarodowego - jest przede wszystkim obowiązkiem państwa dbać o realizację praw mniejszości narodowych.

- Wiem, że ma Pan w Związku dodatkowe obowiązki...

- Owszem, prowadzę Oddział Białoruski Archiwum Wschodniego. Z jego ramienia interweniujemy u władz w sprawie rehabilitacji osób represjonowanych za czasów stalinowskich, ubiegamy się o wypłatę odszkodownia za zagrabione mienie, występujemy do władz o przyznanie uprawnień kombatantów II wojny światowej dla żołnierzy AK - jako żołnierzy armii jednego z państw koalicji antyhitlerowskiej, jakim była Polska.

To wszystko jest działaniem na rzecz odkłamania historii, naświetlenia stosunków polsko-białoruskich. Od skuteczności tej pracy będzie zależało, jakiej historii będą uczyły się nasze dzieci, jaki będzie stosunek do nich kolegów, jak oni będą się czuli w społeczeństwie.

Równolegle prowadzimy działania na rzecz ochrony zabytków i miejsc pamięci narodowej, które mają służyć pogłębianiu uczuć patriotycznych. Po naszej interwencji władze Grodna uchwaliły decyzję o budowie pomnika ofiarom stalinizmu oraz pomnika Adamowi Mickiewiczowi. Występujemy ciągle w sprawie przywrócenia ulicom ich nazw historycznych.

- Co Pan sądzi o stanie stosunków narodowościowych na Białorusi?

- Uważam, że z narodem białoruskim nie mamy żadnych zadrażnień na tle narodowościowym; są liczne rodziny mieszane, takie jak moje - mam żonę Białorusinkę. Co innego, to nieżyczliwa, czasami wręcz wroga postawa części szowinistycznie nastawionej inteligencji białoruskiej, jak również niektórych przedstawicieli władzy państwowej.

Publikacje w "LIMie" i innych gazetach republikańskich oraz niektóre czyny władz miejscowych wchodzą w konflikt z prawem międzynarodowym i krajowym. To wszystko spowodowało, że powstał Międzynarodowy Komitet Obrony Praw Polaków na Białorusi, którego jestem współprzewodniczącym.

Uważam, że w państwie, które deklaruje chęć budowy ustroju demokratycznego, nie może być tolerowana podobna postawa w stosunku do mniejszości narodowych. Natomiast dobrym znakiem czasów jest przyjęcie ustaw RB "O wolności sumienia i organizacjach religijnych" oraz "O mniejszościach narodowych". Świadczy to, że wspólnie dążymy w kierunku budowy państwa prawdziwie demokratycznego i jesteśmy na dobrej drodze.

Rozmawiała:
Laura Michajlik

TRAGICZNA KLAMRA HISTORII

ciąg dalszy ze str. 1

w Lasku Katyńskim docierały do okupacyjnych władz niemieckich na Smoleńszczyźnie już wcześniej, przynajmniej od lata 1942 r.

Tak czy inaczej budzi grozę fakt, że Stalin wykorzystał mord katyński, dokonany za jego wiedzą i poleceniem - do realizacji kolejnych perfidnych kroków wobec Polski. Budzi również gorycz i najgłębszy żal postawa polityków anglosaskich. Jak dziś wiemy ani W. Churchill, ani A. Eden nie mieli wątpliwości co do sprawców mordu katyńskiego. Uważali jednak, że interes sprzymierzonych jest w tym momencie ważniejszy, niż tragedia Polaków. Jeżeli jednak - aczkolwiek ze zrozumiałą goryczą - możemy jeszcze jakoś zrozumieć stanowisko (fałszywe i błędne) angielskich i amerykańskich mężów stanu, to zachowanie się i ton ówczesnej anglosaskiej prasy tak w Anglii, jak i w Ameryce musi budzić najwyższe oburzenie, a dziś - obrzydzenie.

Te same gazety, piętnujące w 1943 r. "nieodpowiedzialność" rządu polskiego, dzisiaj - po ujawnieniu prawdziwych sprawców zbrodni katyńskiej przez władze b. ZSRR - wylewały "krokodyle łzy" nad losem polskim. Kwiecień 1943 r. był miesiącem narodowej tragedii - tragedii Polski i Polaków. Nie tylko rodzin, którym codzienne komunikaty niemieckie o ekshumacji w Lasku Katyńskim odbierały ostatnią nadzieję, ale całego narodu, który oto stanął na progu nowej historycznej przepaści.

W tymże kwietniu 1943 r. dopełniał się inny dramat, również bardzo istotny dla Polski. Niemcy przystąpili do ostatecznej zagłady Żydów. Dwa narody, których dzieje los związał na kilka wieków, przeżywały teraz straszliwą tragedię. Totalna zagłada dotknęła naród żydowski - nie wiemy jednak naprawdę, jaki los zgotowaliby Niemcy Polakom w razie wygrania wojny. Dlatego losy narodu żydowskiego na ziemiach polskich i powstanie w getcie warszawskim - to integralna część historii Polski, której nikt ani wykreślić, ani odebrać nie może.

W Lasku Katyńskim wśród oficerów polskich zamordowanych przez NKWD znajdują się oficerowie polscy pochodzenia żydowskiego. Nad walczącym gettem w kwietniu 1943 r. pojawiły się biało-czerwone flagi. Takie są fakty, które spinają jedną klamrą tragedię Polaków i Żydów w kwietniu 1943 r. I nie tylko!

"Wspólny nam dom zburzono i krew przelana nas brata" - napisał poeta. Nie zapominajmy tych słów, wspominając Katyń i getto w kwietniu i... zawsze.

Zdzisław Szpakowski

Głos znad Niemna

INFORMACJA ZJAZDOWA

PLAN PRACY Zarządu Głównego Związku Polaków na Białorusi na 1993 rok

NR	WYKAZ PRAC	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN WYKONANIA
	I. Problematyka społeczno-polityczna		
1.	Kontakty w sprawach odrodzenia języka i kultury polskiej mniejszości narodowej na Białorusi z:		
	- premierem Rady Ministrów RB	Prezes ZPB	przez cały rok
	- ministrami - Oświaty		
	- Kultury		
	- Finansów	Wiceprezesi	
	- Informacji		
	- Komitetem Celnym		
	- Komisjami Rady Najwyższej RB ds. Mniejszości Narodowych, ds. Oświaty, Kultury.		
2.	Współpraca z ruchami społecznymi i partiami politycznymi w sprawie polskiego odrodzenia narodowego.	Prezes Wiceprezesi	przez cały rok
3.	Kontakty z opozycją BLF w parlamencie w sprawach polskiej mniejszości narodowej.	Wiceprezesi	czerwiec
4.	Obrona praw Polaków	Prezes ZPB Wiceprezes	przez cały rok
5.	Ocena sytuacji w kraju przed wyborami do parlamentu	PTN	grudzień
6.	Organizacja konferencji prasowej kierownictwa ZPB z redaktorami gazet republikańskich	Wiceprezes	kwiecień
	II. PROBLEMATYKA OŚWIATOWA		
1.	Przedstawienie koncepcji polskiej szkoły na Białorusi	Dział Oświaty	luty
2.	Kontakty z MEN RP w sprawie koncepcji polskiej szkoły na Białorusi i rozwój szkolnictwa polskiego na Białorusi.	Dział Oświaty	maj
3.	Utworzenie pierwszych klas szkół polskich	ZG ZPB	
	Grodno - 8 klas, Brześć, Raduń - gimnazjum polskie Wołkowysk, Sopoćkinie, Słonim, Oszmiana, Ejsmonty, Lida - 2, Kiemieliszki, Brzostowica, Szczuczyn, Woronowo, Raduń, Paszkowicze, Bolciszki, Nowogródek, Nowa Mysz		kwiecień - wrzesień
4.	Utworzenie (otwarcie) grup polskich w przedszkolach:	Prezesi w terenie	
	Grodno - 25 grup	Dział Oświaty	
	Szczuczyn, Woronowo, Smorgonie, Raduń, Nowogródek, Wołkowysk, Sopoćkinie, Oszmiana, Słonim, Lida	Prezesi Oddziałów	luty - październik
5.	Wprowadzenie języka polskiego do liceum		
	- muzycznego	Dział Oświaty	maj
	- kultury		maj
6.	Początek budowy polskich szkół: Grodno		wrzesień
	Lida	ZG ZPB	wrzesień
7.	Wprowadzenie nauczania języka polskiego jako przedmiotu (zamiast kółek i fakultatywów)	Dział Oświaty	sierpień
	- Brasław, Słobódka, Postawy		
	- Ostrowiec, Oszmiany, Iwie, Zelwa		
	- Nieśwież, Pińsk, Kobryń		
8.	Organizacja Olimpiady literatury i języka polskiego dla uczniów szkół średnich	Dział Oświaty	styczeń - luty
9.	Organizacja wycieczki do Nowogródka dla uczniów, którzy uczą się języka polskiego jako przedmiotu.	Dział Oświaty	marzec
10.	Konkurs recytatorski dla przedszkolaków		maj
11.	Propaganda nauczania zajęć fakultatywnych "Historia Polski" i "Polska kultura muzyczna"	Towarzystwo Przyjaciół Szkoły polskiej	luty- sierpień
12.	Uczestnictwo w naradach kierowników rejonowych oddziałów oświaty	Dział Oświaty	przez cały rok
13.	Organizacja kolonii dla dzieci klas polskich	Dział Organizacyjny	czerwiec - lipiec
14.	Kontynuacja pracy polskich Uniwersytetów Ludowych w	PTN	przez cały rok
	- Brześciu		
	- Mińsku		
15.	Udział w międzynarodowym konkursie plastycznym dla dzieci	TPP	marzec - lipiec
16.	Założenie działu zaocznego Centrum Nauki języka polskiegod la dorosłych (CNJPD)	PTN	wrzesień
17.	Przygotowanie do budowy polskiego liceum w Grodnie	Dział Oświaty	listopad
	III. PROBLEMATYKA ZWIĄZANA Z NAUKĄ		
1.	Uczestnictwo w Międzynarodowej Konferencji białorusko-polskiej na temat kultury i oświaty	PTN	luty
2.	Uczestnictwo w Międzynarodowej Konferencji naukowej o Armii Krajowej	PTN	lipiec
3.	Kontynuacja pracy Oddziału Białoruskiego "Archiwum Wschodniego"	Wiceprezes	przez cały rok
4.	Uczestnictwo w konferencji w Białymstoku o sytuacji mniejszości narodowych w Polsce i na Białorusi	Prezes ZG ZPB	maj
5.	Opracowanie Mapy Pamięci Walki i Męczeństwa narodu polskiego na terenie Białorusi	PTN SPK AW	sierpień

Ciąg dalszy w następnym numerze

JĘZYK POLSKI W SZKOŁACH NA TERENIE BIAŁORUSI W ROKU SZKOLNYM 1992-93.

CIĄG DALSZY Z POPRZEDNIEGO NUMERU

NAZWA SZKOŁY I ADRES	KLASA	ILOŚĆ UCZNIÓW	NAZWISKO NAUCZYCIELA
BRZEŚĆ			
256. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 2 224025 ul. DUBROWSKA 14	fakultatyw	35	ALINA RUDENKO
257. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 3 224016 bul. KOSMONAUTÓW 60	fakultatyw	22	MARIA SULIMA
258. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 9 224600 ul. NAGANOWA 3	1 klasa** 6 klasa* 7 klasa* 8 klasa*	20 181	SWIETŁANA PIETRENKO TAMARA GRIGOROWICZ
259. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 13 224013 ul. MOSKOWSKA 33	kółko	21	WALENTYNA BUTRYM
260. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 14 224023 ul. MOSKOWSKA 322/5	fakultatyw fakultatyw	45 75	TAISA BOGUSZ NATALIA RAPOWICZ
261. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 16 224019 ul. KRASNOGWARDIEJSKA 59	fakultatyw	40	ALINA SKOWORODKINA
262. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 19 224012 ul. SIKORSKIEGO 86	fakultatyw	21	WESŁAWA DOCNIK
263. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 20 224006 ul. KARBYSZEWA 81	fakultatyw	20	JAN KONDRATIUK
264. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 23 224023 ul. MOSKOWSKA	10 klasa* fakultatyw	25 25	ELITA MICHAJŁOWA
265. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 27 224000 ul. KARBYSZEWA	kółko	15	NATALIA KALINIEC
266. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 29 224023 ul. SIKORSKIEGO	2 klasa* 3 klasa*	88	OLGA ANTONIUK RAISA ROSALUK
267. SZKOŁA INTERNAT 224000 ul. TRYSZYŃSKA 20	kółko	15	MARIA POTOŁKOWA
268. LICEUM 224023 ul. K. MARKSA	9 klasa* 10 klasa* 11 klasa*	100	WALENTYNA SIEROJCZKOWSKA
269. GIMNAZJUM 224600 ul. K. MARKSA 29	10 klasa* 11 klasa*	131	JANINA SIEWASTIENIUK LUDMIŁA PUC
270. CENTRUM MŁODZIEŻOWE 224020 ul. MOSKOWSKA 123	kółko	105	ALINA GODUNOWA JADWIGA SIECH
271. PRZEDSZKOLE Nr 6 224000 ul. 17 SENCIABRIA 35	kółko	25	JADWIGA MOŁOCZKO
REJON BRZESKI			
272. DOM PIONIERÓW 225910 MAŁORYTA	kółko	15	JANINA NAWROŚ
273. SZKOŁA ŚREDNIA 224000 w. MOTYKAŁY	kółko	21	WALENTYNA DADECKA
274. SZKOŁA ŚREDNIA 224000 w. GIERSZONY	fakultatyw	16	HALINA BIEDULINA
BARANOWICZE			
275. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 2 225329	kółko	15	JADWIGA BUTRYM
276. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 12 225320 ul. GLINKI 14	kółko fakultatyw	150 15	ALEKSANDER SZOCKI JADWIGA BUTRYM
277. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 16 225320	kółko	30	HALINA SOKÓŁ
278. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 20 225320 ul. ENTUZIASTÓW 58	6 klasa* 7 klasa* 8 klasa* fakultatyw	86 32	HELENA KISIELIOWA GIENADIJ PIERSZTUK WIACZESŁAW PIETRUSZKO
279. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 23 225329	kółko	30	
280. GIMNAZJUM 225329	kółko	15	TERESA ZACHAREWICZ

** - KLASA Z WYKŁADOWYM JĘZYKIEM POLSKIM, * - JĘZYK POLSKI JAKO PRZEDMIOT

NAZWA SZKOŁY I ADRES	KLASA	ILOŚĆ UCZNIÓW	NAZWISKO NAUCZYCIELA
REJON BARANOWICZE			
281. SZKOŁA ŚREDNIA 225320 w. POŁONECZKA	fakultatyw	18	LUCJAN OBRYCKI
282. SZKOŁA ŚREDNIA 225320 w. ŻEMCZUŻNE	fakultatyw	90	LONGINA PRIGODZICZ
REJON KAMIENIECKI			
283. SZKOŁA ŚREDNIA 225050 w. PIELISZCZE	kółko	76	IRENA GOMZIUK
284. SZKOŁA ŚREDNIA 225050 w. WIDOMLIA	kółko	15	WIACZESŁAW NASZCZYNIEC
REJON KOSSOWO			
285. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 2 225250 w. IWACEWICZE	kółko	13	ALINA SZAPIEL
286. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 2 225210 w. BEREZA	kółko	14	MICHAŁ WOJNIŁOWICZ
REJON LACHOWICKI			
287. GIMNAZJUM 225370 m. LACHOWICZE	kółko.	30	HALINA JUNIK
288. SZKOŁA ŚREDNIA 225370 w. MIEDWIEDZICZE	kółko	29	MARIAN JANKOWSKI
289. SZKOŁA ŚREDNIA 225370 w. OLCHOWKA	kółko	10	R. SLIWA
290. SZKOŁA ŚREDNIA 225370 w. SWOJACICZY	fakultatyw	15	JADWIGA RYMASZEWSKA
REJON DROCHICZYN			
291. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 1 225830 m. DROGICZYN	kółko	27	ZOJA HRYSANOWA
292. GIMNAZJUM 225830 m. DROGICZYN	fakultatyw	10	WŁODZIMIERZ SAWCZUK
REJON ŻABINKI			
293. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 1 225110 m. ŻABINKI	fakultatyw	16	OLGA KISLAK
294. SZKOŁA ŚREDNIA 225110 w. CHMIELOWO	kółko	11	HALINA SZPOT
REJON PRUŻANY			
295. SZKOŁA ŚREDNIA 225140 w. SZERESZEWO	kółko	18	JADWIGA FASIEWICZ
296. GIMNAZJUM 225140 m. PRUŻANY	kółko	45	TERESA ŻYGAŁOWA
REJON PIŃSK			
297. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 5 225710 m. PIŃSK	kółko	29	RAISA KOWALSKA
298. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 16 225710 m. PIŃSK	kółko	109	MARINA SMIRNOWA
299. CENTRUM MŁODZIEŻOWE 225710 m. PIŃSK	kółko	25	WALENTYNA DŁUGA
300. SZKOŁA INTERNAT 225710 m. PIŃSK	kółko	20	NINA BYCZKOWSKA
301. SZKOŁA ŚREDNIA 225710 w. ŁOGISZYN	fakultatyw	20	JAN KOROLEWICZ
REJON KOBRYŃ			
302. SZKOŁA ŚREDNIA Nr 7 225860 m. KOBRYŃ	kółko	42	NATALIA SUSZCZUK
303. SZKOŁA ŚREDNIA 225860 w. DYWIN	fakultatyw	40	NINA ZDANIEWICZ

NA II ZJAZD ✱ Informacja o ZPB

SIEDZIBA ZARZĄDU GŁÓWNEGO:
230023 GRODNO "DOM POLSKI"
tel: 44-94-57, 44-63-75.

PREZES ZPB:
TADEUSZ GAWIN 230023 GRODNO "DOM POLSKI"
tel: 6-90-92 (dom)

REDAKCJE:
GAZETA "GŁOS ZNAD NIEMNA", P.O. REDAKTORA NACZELNEGO LAURA MICHAJLIK
CZASOPISMO "MAGAZYN POLSKI", REDAKTOR NACZELNY EUGENIUSZ SKROBOCKI

1.	POLSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE	CZESŁAW BIEŃKOWSKI	220116 MIŃSK ul. GOŁUBIEWA 5-16 tel: 8-017-2-72-40-47
2.	POLSKIE TOWARZYSTWO LEKARSKIE NA BIAŁORUSI	WIKTOR HOŁOWNIA	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 44-94-57
3.	TOWARZYSTWO POLSKICH PLASTYKÓW NA BIAŁORUSI	STANISŁAW KICZKO	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 33-87-50 (dom)
4.	KLUB MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ	IRENA OMIELJAŃCZYK	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 33-43-14
5.	KLUB SPORTOWY "BATORY"	WIESŁAW MAŁYSZKO	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 44-29-22
6.	STOWARZYSZENIE KOMBATANTÓW POLSKICH	APOLONIUSZ WOLIŃSKI	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 33-16-94
7.	ODDZIAŁ BIAŁORUSKI "ARCHIWUM WSCHODNIEGO"	TADEUSZ MALEWICZ	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 44-12-76
8.	KLUB MŁODZIEŻY I STUDENTÓW	BOŻENA BURACZEWSKA	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 33-89-58
9.	TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SZKOŁY POLSKIEJ NA BIAŁORUSI	TERESA KRYSZYŃ	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 6-21-55
10.	KOMITET PAMIĘCI ADAMA MICKIEWICZA	RYSZARD KACYNEL	230023 GRODNO "DOM POLSKI" tel: 47-36-90 (dom) 47-20-10 (pr)

GRODZIEŃSKI OBWODOWY ODDZIAŁ ZPB im. A. MICKIEWICZA — **STANISŁAW SIENKIEWICZ** — **230005 GRODNO ul. BRYKIELA 16-76 tel: 31-81-16**

N p/p	ODDZIAŁY	ILOŚĆ CZŁONKÓW	PREZES	ADRES DOMOWY I TELEFONY
1.	GRODNO	2570	STANISŁAW PIEŁUĆ	230009 GRODNO prosp. STROITIELEJ 23-94 tel: 31-97-29
2.	REJON GRODZIEŃSKI	1946	JÓZEF ŁUCZNIK	231720 w. ŁOSOŚNA 113a tel: 2-44-16
	a) HOŁYNKA	47	JÓZEF KUROWSKI	231725 rn. GRODZIEŃSKI w. HOŁYNKA tel: 992-445 (szkoła)
	b) HOŻA	250	STEFANIA SIŁKINA	230032 GRODNO BLK 30-1 tel: 33-50-02
	c) INDURA	460	TERESA HOŁOWNIA	231712 m. INDURA ul. SOWIECKAJA 26 tel: 962-836
	d) JEZIORY	110	WIACZESŁAWA MIECZKOWSKASKAJA	231753 m. JEZIORY ul. KRASNOARMIEJSKAJA10 tel: 931-721 (szkoła)
	e) KWASÓWKA	200	STANISŁAW BYK	231705 rn. GRODZIEŃSKI w. KWASÓWKA tel: 919-625
	f) ŁOJKI	40	JADWIGA ŻUK	231737 rn. GRODZIEŃSKI w.ŁOJKI tel: 918-442
	g) ODELSK	102	GENOWEFA BOŻKO	231719 rn. GRODZIEŃSKI w. ODELSKul. SZKOLNA 66 tel: 913-847 (pr)
	h) PORZECZE	322	ANTONI KUCHAREWICZ	231742 rn. GRODZIEŃSKI m. PORZECZE ul. L. TOŁSTOGO 14-16 tel: 993-448
	i) PRZEWAŁKA	70	ANASTAZJA TARDEL	231741 rn. GRODZIEŃSKI w. PRZEWAŁKA
	k) RACICZE	35	HENRYK ZANIEWSKI	231738 rn. GRODZIEŃSKI w. RACICZE 31 tel: 910-274 (żona)
	l) SOPOĆKINIE	310	ANTONI JUREWICZ	230005 GRODNO ul. KURCZATOWA 32-40 tel: 33-84-99
3.	BRZOSTOWICA	75	WIESŁAWA BAJER	231770 m. BRZOSTOWICA ul. OKCIABRSKAJA 19 tel: 8-211-2-17-37
4.	REJON BRZOSTOWICA	596		
	a) EJSMONTY	376	WŁADYSŁAWA JODKOWSKA	231785 w. WIELKIE EJSMONTY ul. GAGARINA 81 tel: 8-211-46-174
	b) MAKAROWCE	220	JERZY SAROSIEK	231781 w. PIETELCZYCE tel: 8-211-37-553
5.	DZIATŁOWO	180	ANNA TICHONSKAJA	231460 m. DZIATŁOWO ul. KRASNOARMIEJSKAJA 12-17 tel: 8-263-22-808 21-710 (pr)
6.	REJON DZIATŁOWO	50		
	a) KOZŁOW-SZCZYZNA	50	IRENA RAPCEWICZ	231482 w. KOZŁOW-SZCZYZNA ul. LENINA 2 tel: 30-138 d., 30-171 pr.
7.	IWIE	600	JAN CHOLAWO	231330 m. IWIE ul. OKCIABRSKAJA 6 tel: 8-295-22-447
8.	REJON IWIE	135		
	a) GERANIONY	50	WACŁAW SZCZYKNO	231330 w. GIERANIONY
	b) LIPNISZKI	60	CZESŁAW ŻYLEWICZ	231335 w. LIPNISZKI
	c) SUBOTNIKI	25	ANTONINA AWIRZA	231341 w. SUBOTNIKI
9.	LIDA	1037	KAZIMIERZ CHODER	231300 m. LIDA ul. GOWOROWA 26 tel: 8-261-2-39-78
	a) KLUB KOBIET POLSKICH	63	IZABELA TYRKIN	231300 m. LIDA ul. CZAPAJEWA 2-45 tel: 8-261-74-73-466, 2-45-99 pr.
	b) KOŁO LEKARZY	29	WACŁAW KOZŁOWSKI	231300 m. LIDA ul. MASZEROWA 23-3-32 tel: 8-261-2-78-86, 3-20-41 pr.
10.	REJON LIDZKI	270		
	a) DWORZYSZCZE	42	TERESA BANCEWICZ	231307 w. DWORZYSZCZE tel: 99-5-57, 99-5-23 pr.
	b) GUDY	62	HELENA GIEBIEŃ	231329 w. GUDY tel: 903-63, 905-93 pr.
	c) KULBAKI (Dzitwa)	46	EUGENIUSZ DROZD	231322 w. KULBAKI tel: 77-301, 77-291 pr.
	d) WIEWIÓRKA	120	CZESŁAW SURKONT	231324 w. ŁAWRENOWICZE
11.	MOSTY	300	LUDMIŁA IGNATJEWA	231600 m. MOSTY ul. ZIELONAJA 84-6
12.	REJON MOSTOWSKI	1426	JANINA ANCZUKAJTIENIE	231600 m. MOSTY ul. ZIELONAJA 80-12 tel: 8-215-21-535
	a) ŁUNNA	500	WACŁAWA KOROŃCZYK	231606 m. ŁUNNA
	b) MIKIELEW-SZCZYZNA	158	RYSZARD BOCHAN	231611 w. MIKIELEW-SZCZYZNA
	c) MOSTY PRAWE	132	MARIA SZYROKAJA	231600 w. MOSTY PRAWE
	d) PIASKI	36	ALICJA WOROBJOWA	231600 w. PIASKI
	e) ROGOŹNICA	300	CELINA UCHNALEWICZ	231623 w. ROGOŹNICA
	f) STRUBNICA	300	FELIKSA SZUTOWICZ	231600 w. STRUBNICA
13.	NOWOGRÓDEK	271	ZOFIA BORODYN	231400 m. NOWOGRÓDEK ul. PUSZKINA 8-2 tel córki: 8-297-2-41-02 tel. siostry: 8-297-2-16-93
14.	REJON NOWOGRÓDZKI	150		
	a) DUBROWICA	30	JÓZEFA SIENKIEWICZ	231400 w. DUBROWICA
	b) WSIELUB	30	ZDISŁAWA BURYN	231414 w. WSIELUB ul. WILEŃSKA 74
15.	KORELICZE	42	JÓZEF UŁAN	231430 KORELICZE ul. PRYTYCKIEGO 7-8 tel: 8-296-22-228 (d), 2-18-81 (pr)
16.	REJON KORELICZE	89		
	a) MIR	24	JAN KOWALOW	231444 MIR zauł. LENINGRACKI 3 tel: 23-324 (d), 23-280 (pr)
	b) WOROŃCZA	65	CZESŁAWA HILEWICZ	231454 w. WOROŃCZA tel:23-324(d), 23-280 (pr)
17.	OSTROWIEC	124	CZESŁAW MACKIEWICZ	231210 m. OSTROWIEC ul. USZAKIEWICZA 6 tel: 8-291-2-17-45
18.	REJON OSTROWIECKI	678		
	a) DOJLIDKI	15	HALINA ANIMUCKA	231219 w. DOJLIDKI tel: 26-684
	b) KIEMIELISZKI	103	WANDA KISIEL	231234 w. KIEMIELISZKI tel: 8-291-1-24-655
	c) WORNIANY	560	JERZY ALEKSANDROWICZ	231210 rn. OSTROWIECKI w. FOLWARKI
19.	OSZMIANY	760	JERZY JANUSZKO	231100 m. OSZMIANY ul. SOWIECKAJA 39a-1 tel: 8-293-20-176
20.	SWISŁOCZ	115	WERONIKA SZOTA	231960 m. SWISŁOCZ ul. LENINA 20-13 tel: 8-213-2-10-33
21.	REJON SWISŁOCZSKI	371		
	a) POROZOWO	340	JADWIGA GLAKOWSKA	231992 m. POROZOWO ul 17 SIENCIABRIA 32-2 tel: 8-213-26-592
	b) STUDZIENIKI	31	MARIA SZTOP	231982 w. STUDZIENIKI
22.	SŁONIM	218	PRZEMYSŁAW ŚCIEPURO	231800 m. SŁONIM ul. JERSZOWA 26-9 tel: 8-262-2-45-76
23.	SMORGOŃ	150	MARIA WIERCIŃSKA	231000 m. SMORGOŃ ul. SOWIECKAJA 29A-24 tel: 8-292-2-16-97
24.	SZCZUCZYN	300	LEONARDA MIKONOWICZ	231510 m. SZCZUCZYN ul. 17 SIENCIABRIA 10-12 tel: 8-214-22-761
25.	REJON SZCZUCZYŃSKI	360	ANTONI KUBYSZYN	231510 m. SZCZUCZYN ul. KOMSOMOLSKAJA7A tel: 8-214-22-000
	a) AMBILEWCY	35	MARIA CZERNIAK	231530w. AMBILEWCY tel: 31-529
	b) DEMBROWO	30	IRENA MARKIEWICZ	231557 w. DEMBROWO tel: 34-717 pr.
	c) GÓRNOFEL	15	MARIA WASIUK	231521 w. GÓRNOFEL
	d)HOŁOWICZPOLE	35	JANINA OSTAP	231524 w. HOŁOWICZPOLE tel 34-131
	e)KAMIONKA	10	WITOLD STRUPIŃSKI	231555 w. KAMIONKA tel: 34-508
	f)NOWY DWÓR	60	ALDONA RODZIEWICZ	231540 w. NOWY DWÓR tel: 35-778
	g) RUTKIEWICZE	20	WANDA MARKIEWICZ	231533 w. RUTKIEWICZE 5 tel: 8-214-38-578
	h) ROŻANKA	10	MARIA SOROKA	231552 w. ROŻANKA ul. RECZNAJA 13 tel: 39-435 pr.
	i) WASILISZKI	80	IRENA ANDRUSZKIEWICZ	231522 w. WASILISZKI tel: 37-500 (sąsiada)
	j) WIERBIŁKI	15	WALENTYNA DZIEWULSKA	231533 w. WIERBIŁKI tel: 38-502
	k) ŻEŁUDOK	50	WIKTOR CYBULSKI	231507 w. DUBROWO tel: 37-145
26.	WOŁKOWYSK	681	ANNA SADOWSKA	231900 m. WOŁKOWYSK ul. SOWIECKAJA 21a-18 tel: 8-212-2-66-67
	a) KÓŁKO LEKARZY	13	ALEKSANDER KASPIEROWICZ	231900 m. WOŁKOWYSK ul. MOPROWSKA 16 tel: 8-212-2-34-11
27.	REJON WOŁKOWYSKI	630		
	a) GNIEZNO	98	STANISŁAW ZIELIŃSKI	231901 w. GNIEZNO tel:93-193
	b) MŚCIBOWO	36	HELENA MALINOWSKA	231902 w. MŚCIBOWO tel: 93-141
	c) REPLA	105	JAN KRUK	231915 w. REPLA tel: 98-180 (brat)
	d) ROŚŚ	52	KRYSTYNA OLFIEROWICZ	231912 w. ROŚŚ ul. ENGIELSA 10 tel: 96-167
	e) RUPIEJKI	31	MARIA SZULGA	231900 w. RUPIEJKI tel: 99-117
	f) SZYDŁOWICE	98	ANNA SZURCHAN	231900 w. SZYDŁOWICE tel: 99-256
	g) SUBOCZY	29	EDMUND BOGDAN	231900 w. KOSINO tel:94-145 pr.
	h) WIEREJKI	31	IRENA KARPYZA	231900 w. ZANCEWICZE tel: 70-235
	i) WOJTKOWICZE	78	HALINA DŁUBOKOWSKA	231900 w. WOJTKOWICZE tel: 77-140
	j) WOŁPA	72	JADWIGA OLCHOWIK	231908 w. WOŁPA tel: 95-160
28.	WORONOWO	91	HENRYK FOMICZEWSKI	2313 70 m. WORONOWO ul. LITOWCZYKA 51-1 tel: 8-294-2-11-78 2-17-70 pr.
29.	REJON WORONOWSKI	502		
	a) BIENIAKONIE	30	RYSZARD GRYSZKO	231381 w. BIENIAKONIE tel: 94-334
	b) BOLCISZKI	16	IRENA TEWIEL	231381 w. BOLCISZKI
	c) BASTUNY	25	CZESŁAW RAWŁUSZEWICZ	231371 w. BASTUNY tel: 95-1-88 pr.
	d) DOCISZKI	120	STANISŁAW GRUDO	231393 w. DOCISZKI tel: 99-3-58 (szkoła)
	e) KLAJSZY	15	TADEUSZ JARMAK	231381 w. KLAJSZY
	f) KONWALISZKI	12	TERESA ZAGDAJ	231383 w. KONWALISZKI
	g) OSIPOWCY	30	LEONARDA KASZLEK	231381 w. OSIPOWCY
	h) PIROGANCY	20	JÓZEF MASŁOWSKI	231385 w. PIROGANCY
	i) RADUŃ	200	JÓZEF KIRWIEL	231390 m. RADUŃ zauł. SOWIECKI 1-17 tel: 8-294-23-299
	j) TROKIELI	10	CZESŁAW KAZIŃSKI	231372 w. TROKIELI tel. 78-2-68
	k) ZABŁOCIE	24	WŁADYSŁAWA KANIEWICZ	231396 w. ZABŁOCIE
30.	ZELWA	196	WALERY LACHOWICZ	231930 m. ZELWA ul. 50 LAT WŁKSM tel: 8-264-21-487
31.	REJON ZELWIEŃSKI	331		
	a) DZIERKACZY	10	HALINA SIDOR	w. DZIERKACZY
	b) GRYCKOWICZY	14	STANISŁAWA LENIEC	w. GRYCKOWICZY
	c) KNIAZEWO	18	ŁUCJA DYCZKO	231942 w. KNIAZIEWO tel: 31-2-92
	d) LIACHOWICZY	22	ZOFIA KOLENKO	231942 w. KNIAZIEWO tel: 31-2-82
	e) MIŻERECZY	136	JAN GENDEL	231935 w. TUŁOWO tel: 47-2-41
	f) MADZIEJKI	27	HELENA KOŁOSOWSKA	231936 w. MADZIEJKI
	g) PODBOŁOCIE	52	MALWINA KOMIAKIEWICZ	w. PODBOŁOCIE
	h) SAMAROWICZY	50	JADWIGA GOJSZYK	w. SAMAROWICZY
	i) ZADWORJE	2	WANDA ZAJĄC	w. ZADWORJE81 tel: 32-2-41
	BRZESKI OBWODOWY ODDZIAŁ im. R. TRAUGUTTA			
32.	BRZEŚĆ	812	ANTONI PILIPCZUK	224016 BRZEŚĆ ul. MOPRA 19-22

Ciąg dalszy w następnym numerze

Jedno pytanie do prezesa

TERESA SILIWOŃCZYK - prezes Klubu Polskiego w Baranowiczach

Wizytówką jest u nas własny odrębny system szkolnictwa. Proszę podzielić się sekretem Waszego sukcesu.

- Zawsze byliśmy zdania, że celem pierwszorzędnym jest nauczanie języka polskiego. Pięć lat temu zaczęliśmy od kursu dla dorosłych, a później zorganizowaliśmy go dla dzieci. Obecnie działa przy naszym Klubie szkoła sobotnio-niedzielna, program której został opracowany przez nas samych. Zawiera on lekcje z języka i literatury polskiej, jak również z historii i kultury. Jest obowiązkowy, półgodzinny śpiew, a także lekcja religii.

Program pozwala wszechstronnie kształcić młodzież zaszczepiając idee kultury i tradycji polskiej. Naszą działalność uważamy za zalążek przyszłej szkoły. Duże nadzieje i ciekawe plany wiążemy z przyszłą naszą siedzibą, która znajduje się w trakcie budowy. Dopiero po jej oddaniu do użytku będziemy mogli realizować wszystkie ważne zagadnienia. By utrzymać Dom Polski będziemy też rozwijać działalność gospodarczo-usługową. Dlatego przewidujemy w budynku nieduży hotelik i kawiarnię, obsługiwane na dobrym poziomie. W tym celu już kształcimy w Polsce 9-osobową załogę w dziedzinie hotelarstwa i gastronomii.

Tadeusz Tarasiewicz - prezes mińskiego Obwodowego Oddziału "Polonia"

- Jakie podstawowe kierunki działalności wybrała mińska organizacja?

- Dobro stosunków polsko-białoruskich wymaga bliższego poznania się nawzajem. W tym celu przeprowadzamy spotkania z przedstawicielami poszczególnych partii i ruchów politycznych na Białorusi. W ich trakcie naświetlamy sobie cele i program partii, poznajemy jej liderów, kierujemy do nich pytania.

Jest to bardzo pożyteczne dla obu stron; nam, Polakom dla orientacji w sytuacji politycznej, Białorusinom - dla poznania naszego grona działaczy. W tym samym celu prowadzimy cykl wykładów "Polacy i Białorusini"; zapraszamy nań wybitnych przedstawicieli inteligencji białoruskiej. Niedawno z bardzo głębokim i ciekawym odczytem na ten temat wystąpił prof. Wiaczesław Wierenicz.

Już teraz przygotowujemy się do akcji wyjazdu dzieci na kolonie letnie do Polski. Jeśli chodzi o szkolnictwo, w tej chwili 18-tysięczna polska społeczność Mińska nie ma swojej szkoły; natomiast język polski jest wykładany w dziesięciu miejskich placówkach oświatowych.

WIECZESŁAW ZOBNIN - prezes Oddziału ZPB

Oddział w Homlu został zorganizowany 15 grudnia 1991 roku. Jednoczy on potomków Polaków, którzy mieszkają tu z czasów I Rzeczypospolitej.

W ciągu 220 lat panowania rosyjskiego ich tożsamość i świadomość narodowa była brutalnie niszczona. Na przykład w 30. latach został całkowicie zrujnowany cmentarz katolicki oraz 3 kościoły, których do dzisiaj nie możemy odnowić. W tych samych latach została zamknięta jedyna polska szkoła. Większość przedstawicieli narodowości polskiej wywieziono w głąb Rosji, a tym nielicznym garstkom Polaków, którzy pozostali przez ponad 70 lat wmawiano, że są Rosjanami. Z tego powodu tylko nieliczne osoby przyznają się do swego pochodzenia.

Dzisiaj, kiedy warunki polityczne sprzyjają odrodzeniu narodowemu, organizowaliśmy oddział, który ma na celu obudzić pamięć ludzką, odrodzić język, kulturę i obyczaje. Zaczęliśmy od organizacji kursu języka polskiego i zespołu pieśni ludowej.

Niestety, w ciągu tego roku sytuacja ekonomiczna zmieniła się niekorzystnie, więc powstały u nas pewne trudności finansowe. Przede wszystkim nie mamy własnego lokalu, a te organizacje, które nam wcześniej ofiarowały pomieszczenie, żądają teraz wysokich opłat.

Oprócz tego mieszkamy w strefie radioaktywnego zatrucia powstałego w wyniku awarii w Czernobylskiej elektrowni atomowej. Jesteśmy zmuszeni co roku wozić nasze dzieci w strefy ekologicznie czyste. Procent zachorowań na raka wzrósł stokrotnie.

Mamy dużo problemów, z którymi musimy uporać się wszyscy.

Maria Kakowska - Bobrujsk

Ja reprezentuję grupę inicjatorów z Bobrujska. W dniu 7 lutego odbyła się u nas konferencja. Powodem do jej zwołania było niezadowolenie członków Oddziału ZPB z prowadzonej przez prezesa działalności. Uczestnicy konferencji podjęli decyzję odwołania pani Pawłowej ze stanowiska przewodniczącej Oddziału. Przyczyn tego było bardzo dużo; jednak najtragiczniejsze było to, że oprócz działalności turystycznej osób utytułowanych naszego miasta oraz załatwiania spraw komercyjnych nie była prowadzona jakakolwiek praca w kierunku odrodzenia języka polskiego i kultury.

Więc w lutym bieżącego roku nasz Oddział został rozwiązany.

Pierwsze kroki grupy inicjatorów były utrudniane przez byłą przewodniczącą Oddziału ZPB. Jednak postanowiliśmy, że zdołamy uporać się z problemami. Pierwsze, zjednoczyliśmy wokół siebie dzieci. Organizowaliśmy zespół folklorystyczny. Teraz próbujemy utworzyć pierwszą polską klasę na bazie szkoły początkowej oraz prowadzimy rozmowy na temat nauczania języka polskiego w klasach starszych. Myślimy także o utworzeniu klasy polskiej w placówkach przedszkolnych. Jednym naszym problemem jest brak nauczycieli. Jednak mamy nadzieję, że do września uda się nam zaprosić z Polski lub przeszkolić naszych nauczycieli.

Chciałabym serdecznie podziękować Zarządowi ZPB i ambasadzie RP - tym, którzy nam nadal pomagają. Nasza grupa inicjatorska też nie stoi w miejscu. Jeżeli nie my, to kto to za nas zrobi? Dlatego staramy się działać szybko i skutecznie.

JERZY ŻARANOWICZ - prezes Oddziału ZPB w Mohylewie

- Czasami mówią, że w Mohylewie prawie nie ma Polaków?

- Nie mogę dokładnie podać, jaka jest ich liczba, ale z własnego doświadczenia w dużej instytucji wiem, że pracownika narodowości polskiej można spotkać w każdym dziale. A poza tym nie zapominajmy, że to były tereny I Rzeczypospolitej.

Na jej wschodniej granicy, która przebiegała koło Msiesławla, znajduje się dawny klasztor pustyński. Światło, które zapalało się w oknach jego wieży, sygnalizowało przybliżanie się wroga. W tej chwili miasto ma tylko jeden czynny kościół, a było ich dużo, fundowanych za czasów Rzeczypospolitej przez książąt Ciechanowieckich.

Nas Polaków ciekawi nie tylko historia. Jeszcze więcej uwagi poświęcamy problemom dnia dzisiejszego, przede wszystkim rozwojowi kultury. Mamy zespół dziecięcy, chór i grupę taneczną "Maszeka". Wspólnie organizujemy liczne imprezy i spotkania.

✦ POSZUKIWANIA ✦

Żołnierz polski Włodzimierz Łyszcz poległ 13 września 1939 r. w bitwie pod Domanowem, gmina Brańsk, powiat Bielsk Podlaski, woj. białostockie. Podczas pochowania poległych we wspólnej, polowej mogile przy żołnierzu znaleziono kartkę, na której było napisane: "Łyszcz Włodzimierz, Świsłocz".

Czy w Świsłoczy lub okolicy są osoby o takim nazwisku? Może odnajdzie się rodzina lub krewni poległego żołnierza. Po tylu latach dowiedzielibyśmy się o jego losie.

Franciszek Pruszyński
Białystok
ul. Niedźwiedzia 22
tel. 434-801

Każdy członek ZPB czyta nasz "Głos"

W ubiegłym roku (w nr 11 "Głosu") publikowaliśmy artykuł zmarłego niedawno A. Pleszewieni "Grodzieńskie ZOO". W materiale tym między innymi została przedstawiona postać twórcy ogrodu zoologicznego w Grodnie - Jana Kochanowskiego.

Niedawno były mieszkaniec Grodna (obecnie Druskiennik) Fulgenty Rymszelis udostępnił nam dodatkowe materiały, dotyczące postaci J. Kochanowskiego, ogłoszone drukiem w 1982 w gdańskim dzienniku "Głos Wybrzeża".

Redakcja "Głosu" zwraca się do starszych mieszkańców miasta z prośbą o nadsyłanie wspomnień, dotyczących Jana Kochanowskiego i innych wybitnych działaczy okresu międzywojennego.

Jednocześnie zwracamy się do władz miasta z prośbą o godne uczczenie pamięci Jana Kochanowskiego poprzez nadanie jego imienia ogrodowi zoologicznemu oraz jednej z ulic.

WYŻYNY CZŁOWIECZEŃSTWA

Wiadomość o podniosłej uroczystości kanonizacji księdza Maksymiliana Kolbego obudziła we mnie pewne wspomnienie. Przypomniał mi się dzień 1 maja 1941 roku i pochód, w którym szliśmy trzymając się za ręce z Helenką Wiewiórską. Śpiewaliśmy z zapałem "jeśli zawtra wojna, jeśli zawtra w pachod". Mieliśmy wtedy po dziewięć lat. Helenka była drobniutką dziewczynką, nosiła śmieszne małe warkoczyki i pamiętam, że miała lekkiego zeza. Przyjaźniliśmy się chodząc do jednej klasy. Nie przeczuwaliśmy, co się niebawem stanie.

Skąd takie dziwaczne skojarzenia? Pewnie stąd, że działo się to w Grodnie, w którym ongiś ojciec Maksymilian Kolbe był gwardianem przy kościele Franciszkanów, a także z innego powodu, o którym za chwilę.

Leżą przede mną plik listów i dokumentów dotyczących osoby profesora Jana Kochanowskiego, którego los był podobny do losu ojca Maksymiliana. Kim był ten człowiek?

Profesor Jan Kochanowski był przed wojną nauczycielem biologii w gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Grodnie. Wszyscy, którzy go znali, zgodnie twierdzą, iż był wspaniałym pedagogiem uwielbianym przez młodzież. Miał pasję zbieracza i społecznika. Zdołał zgromadzić pokaźny zbiór eksponatów, z których powstało muzeum przyrodnicze. Zbiory te zachowały się i obecnie stanowią część muzeum przyrodniczego na dawnym zamku Stefana Batorego w Grodnie.

Przysłano mi wycinek z "Grodzieńskiej Prawdy" z 1950 roku z artykułem o Janie Kochanowskim. Opisano tam ze szczegółami, jak dzięki jego zabiegom i uporowi powstał w Grodnie piękny ogród zoologiczny. Autorzy piszą m.in. "swoją pracą ten człowiek postawił sobie pomnik. Wielki żal, że na terenie ogrodu zoologicznego nie ma pamiątkowej tablicy ku czci założyciela".

Stwierdzają oni, że Jan Kochanowski został rozstrzelany przez hitlerowców. Nie wspominają jednak, w jakich okolicznościach. A było to tak:

Kilkakrotnie brali go Niemcy jako zakładnika do więzienia, ale po pewnym czasie wypuszczali go na wolność. Doszło do tego, że nosił zawsze ze sobą małą poduszeczkę na wypadek następnego aresztowania. W 1942 roku znowu wzięto sporą grupę zakładników. Pewnego dnia wyprowadzono ich na korytarz i gestapowiec zaczął odliczać co dziesiątego na "rozwałkę". Ślepy los wskazał na kierownika szkoły w Grodnie, Wiewiórskiego - ojca mojej szkolnej koleżanki.

Wiewiórski miał sześcioro dzieci. Profesor Kochanowski był kawalerem. Zwrócił się więc do Niemca i zaproponował zamianę. Dobrowolnie zdecydował się pójść na śmierć za ojca licznej rodziny. Gestapowiec zgodził się na to...

Wiewiórskiego wypuszczono, ale - niestety - na krótko. Niedługo potem na X Forcie w Grodnie hitlerowcy rozstrzelali 246 rodzin. Zginęła wtedy cała rodzina Wiewiórskich. W chwili egzekucji jedno z ich najmłodszych dzieci trzymał na ręku ksiądz - gwardian, następca o. Maksymiliana Kolbego, z kościoła Franciszkanów. Kiedy zabierano Wiewiórskich, jego żona leżała w połogu; gestapowcy w mieszkaniu rozstrzaskali o piec główkę niemowlęcia.

Mieszkająca obecnie na Dolnym Śląsku Irena Klimaszewska była wtedy młodą dziewczyną i pracowała w sklepie. Następnego dnia po zbrodni zapędzono ją do uprzątania mieszkania Wiewiórskich. Własnoręcznie zmywała resztki mózgu i krew z podłogi.

Hitlerowcy zamordowali w tym samym dniu krewną Wiewiórskich - Jadwigę Mikuciównę, nauczycielkę szkoły w Żukiewiczach pod Grodnem. Była to piękna, młoda dziewczyna. W naszym albumie rodzinnym jest jeszcze jej fotografia. Zamordowano wtedy także doktora Waszczuka i córkę nauczyciela nazwiskiem Fil, rozstrzelano jego żonę i pięcioro dzieci nauczyciela Wiśniewskiego. On sam ocalał przypadkowo. Poprzedniego dnia wyjechał na wieś po żywność. Po stracie rodziny zgłosił się na gestapo, ale hitlerowcy kazali mu odejść. Zginęli wtedy inspektorzy szkolni Krajewski i Morczkowski, lekarz Józef Łozowski, jego żona i dwoje dzieci oraz szwagierka, sędzia Tołłoczko z żoną. Wymordowano wszystkich, nie ukrywających się lekarzy.

Była to nie pierwsza i nie ostatnia zbrodnia z popełnionych przez hitlerowców na tamtej ziemi. Ta była jednak największa. Stało się to w czerwcu 1943 roku.

Człowiek, za którego oddał życie ojciec Maksymilian Kolbe, przeżył. Człowiek, dla którego poświęcił się Jan Kochanowski - nie. Czy wszakże przez to ofiara ta była daremną? Nie! Czyn tych dwóch, tak podobnych charakterem i sercem ludzi, pozwala nam żyć z nadzieją. Pozwala żywić wiarę w człowieczeństwo.

Zbigniew Niemcewicz
"Głos Wybrzeża" 1982 r. Gdańsk

KALENDARZ religijny

26.04 - Matki Bożej Dobrej Rady
29.04 - św. Katarzyny Sieneńskiej

Święta Katarzyna

Urodziła się w Sienie 25 marca 1347 r. Od wczesnej młodości marzyła o całkowitym oddaniu się Panu Bogu, mimo że rodzice sprzeciwiali się jej zamiarom. W wieku 18 lat przywdziała habit trzeciego zakonu dominikańskiego.

W roku 1374 Sienę nawiedziła dżuma. Katarzyna oddała się posłudze na rzecz zarażonych.

Czasy, w których żyła, należą do najsmutniejszych w dziejach Kościoła. Od 1309 roku papieże mieszkali nie w Rzymie, lecz w Awinionie, co uzależniało ich od królów francuskich. Zabiegom Katarzyny przypisuje się powrót Grzegorza XI do Rzymu. Po jego śmierci doszło do schizmy. Obok prawowitego papieża wybrano drugiego.

Św. Katarzyna słała listy do kardynałów, którzy przystąpili do schizmy, i do wielu książąt, ostrzegając ich przed strasznym złem.

Zmarła w 1380 r., mając 33 lata.

Św. Katarzynę długo uważano za jeden z najwybitniejszych umysłów teologicznych w Kościele. W roku 1970 papież Paweł VI nadał jej tytuł doktora Kościoła.

Siostra Mirosława

+ + + + +

Chwalcie łąki umajone... - i dalej ta pieśń głosi: i co czuje i co żyje, niech z nami chwali Maryję. I to nie tylko w "maryjnym" miesiącu, czyli w maju, i nie tylko śpiewaną litanią loretańską czy recytacją, nie tylko październikowymi paciorkami różańca.

Czym jest zatem liturgiczna pobożność maryjna? Dlaczego jest nam tak bliska Najświętsza Maryja Panna? Za co Ją wysławiamy? Czy za to, że była Niepokalana, Wniebowzięta, że na Jej głowie ikonografia umieszcza koronę z gwiazd dwunastu?

Wiemy doskonale, że przywileje same z siebie nie tworzą autentycznej wielkości człowieka. A Maryja była przecież człowiekiem, nie Bogiem, choć matką Jezusa Chrystusa - Boga i człowieka.

Odpowiedź na pytania znajdziemy w Ewangelii. Jeden ze starożytnych autorów, wielki doktor Kościoła, św. Ambroży (379), w krótkim aforyźmie zawarł rację uzasadniającą wielkość Maryi: "Beatior credendo quam pariendo", czyli: "Bardziej błogosławiona, że uwierzyła aniżeli porodziła" Chrystusa. Zrodzić Chrystusa w sensie biologicznym mogłaby przecież każda kobieta; zatem nie na tym polega wyjątkowość osoby Maryi. Ewangelia opowiada i wskazuje, na czym polega Jej wyjątkowość.

Przypomnijmy więc sobie kilka wydarzeń biblijnych. Jeśli Bóg przeznaczył Maryję do wyjątkowego posłannictwa, to dlaczego ciągle "zderzał" Ją ze szczególnie trudnymi sytuacjami życiowymi? Już przed urodzeniem Jezusa, św. Józef - jako mąż Maryi, wiedząc, że to nie jego dziecko - chce potajemnie Ją opuścić. A samo urodzenie Chrystusa? To wcale nie było tak sielsko-anielsko i kolorowo, jak w niektórych szopkach artystycznych. Maryja przecież urodziła Syna w stajni. A w stajni, jak w stajni: chłodno, głodno, twardo, ubogo i boleśnie. To tylko życzliwa tradycja umiliła i wybieliła pieluszki betlejemskie.

Zaledwie urodził się Chrystus, a już trzeba było z Nim uciekać przez pustynię, długo i niewygodnym przecież, "oślęcym" pojazdem. Biblijny starzec Symeon raczej złowieszczo przepowiada Maryi, że Jej serce przebije miecz boleści. Ten wyjątkowy, trudny życiorys doprowadzi Maryję aż na Golgotę, pod zbawczy krzyż Chrystusa. Zauważyła to nawet tradycja liturgiczna, obchodząc (oficjalnie od Piusa VII - 1814 r.) specjalne święto liturgiczne Siedmiu Boleści Najświętszej Maryi Panny (początkowo w trzecią niedzielę września; od Piusa X - 15 września; dziś - święto Matki Bożej Bolesnej).

"BARDZIEJ błogosławiona że uwierzyła"

Jeśli w taki sposób przedstawia nam Ewangelia życie Maryi, to zasadnicze pytanie brzmi: skąd taka właśnie postawa Maryi? Zawsze pełna zawierzenia, zawsze - pozornie wbrew nadziei - zgadzająca się z wolą Bożą, zawsze głosząca swoim życiem ewangelijne "fiat": niech się stanie Boża wola, Boży plan, do końca, za cenę najwyższą, bo cenę życia? I tu jest możliwy punkt styczny między Maryją a każdym z nas: heroiczna wiara Maryi - i moja wiara, wiara jakże mała, wiara ludzka, która też zderza się z przeciwnościami i która też domaga się ciągłej odpowiedzi, poczynając od własnego "żłóbka" aż po kres osobistej Golgoty.

A zatem tzw. duchowość maryjna, będąc pobożnością ewangelijną, jest zarazem zadaniem trudnym. Oczywiście, duchowość maryjna opiera się na rzetelnych przesłankach teologicznych (widzianych w wymiarze chrystologicznym, eklezjalnym, zbawczym itd.), jednakże uzasadnione jest spojrzenie na te problemy także od dołu, a raczej od "padołu" ludzkiego. Może niektórym z nas łatwiej będzie wtedy "dotrzeć" do Współodkupicielki, do Wstawienniczki u Chrystusa, do Niepokalanej, do Pełnej Łaski, do Wniebowziętej, do Pośredniczki Łask, do Matki Kościoła, do Królowej Polski...

Ks. Jerzy Stefański

OKRES WIELKANOCNY

Pięćdziesiąt dni, jakie upływają od Wielkanocy do Zesłania Ducha Św., winny być obchodzone w radości i weselu, jako jedna wielka niedziela. Bez Zmartwychwstania Chrystusa próżna byłaby nasza wiara, a nasze życie bezcelowe.

Dlatego święta Wielkanocy są najważniejszymi obchodami liturgicznymi. Symbolicznym znakiem tego okresu jest świeca paschalna, która w ciągu tych 50 dni stoi w pobliżu ołtarza. Niedziele są uroczystościami Paschy - Wielkanoc trwa.

Czterdziestego dnia po Niedzieli Zmartwychwstania przypada uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. Natomiast uroczystość Zesłania Ducha Św. jest ostatnią niedzielą Wielkanocy i zakończeniem okresu Wielkanocnego.

Siostra Mirosława

POLSKIE DATY: 1920

Odrodzone państwo polskie miało własne plany ułożenia stosunków na Wschodzie. Kolidowały one z zamiarem rozprzestrzenienia rewolucji, jakie żywiła Rosja Sowiecka, chcąc przesunąć swe zachodnie granice.

Proklamowanie Litewsko-Białoruskiej Republiki Sowieckiej oraz wyparcie z Wilna polskiej samoobrony zostało przez Warszawę uznane za odnowienie wielkomocarstwowych aspiracji Rosji. W ten sposób doszło do wojny; pierwsze strzały padły w lutym 1919 r. na Wołyniu. Odczekawszy aż strony rosyjskiej wojny domowej dostatecznie się wykrwawią, Piłsudski podjął 25.IV.1920 r. ofensywę, a 7 maja oddziały Armii gen. Rydza-Śmigłego wkroczyły do Kijowa. Jednakże sowiecka kontrofensywa była silna i udało się ją powstrzymać dopiero pod Warszawą (w sierpniu).

Wojnę zakończył traktat ryski w marcu 1921r.

26, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00, 23.25. Пад купалам сусвету. 9.15. «Дзедка за рэпку». 9.45. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.35. Тэхнічны агляд-93. 10.55. Старонкі беларускай музыкі. 11.25.«Трэці анёл ваструбіў». Фільм-прытча. 11.55. «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 3-я. 12.25. Усе дзеці — нашы... 12.55. Здароўе. 13.25. Бар ´еры. 14.15. Што на свеце пачуваецца... 15.25. Дакументальны фільм. 15.50. Фільм-канцэрт. 16.50. Творчае маладзёжнае аб ´яднанне «Крок» прадстаўляе.18.55. «Рэквіем па Сашы». Тэленарыс. 19.20. «Зямля трывогі нашай». Праблемы перасяленцаў чарнобыльскай зоны. 19.40. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. Спартыўны тэлекур ´ер. 21.55. Тэлевізійны дом кіно.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Посмотри, послушай... 8.40, 15.15. Мультфильм. 8.55. Марафон-15. 9.45. Что означают ваши имена. 11.20, 17.35. Гол. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.30. Ассоциация детского телевидения. 16.00. Премьера документального телефильма «Атомная энергетика без тайн и секретов». 16.20. Звездный час. 17.25. Технодром. 18.05. Погода. 18.10. Эхо недели. 18.45. Премьера хроникально-документального фильма «Молитва Сергию». 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Премьера художественного телесериала «Горячев и другие». 12-я серия. 22.10. «Новая студия» представляет: Бомонд, Ситуация, Здравствуйте, АТВ-брокер, Монтаж. 01.00. Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00. 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Утренний концерт. 8.10. Совершенно секретно. 9.05. Мульти-пульти. 9.20. Если вам за... 9.50. Впереди паровоза. 10.10. Досуг. 10.25. «Зеркало для героя». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. «Продлись, продлись, очарованье...». Художественный фильм. 14.50. Премьера документального фильма «Дикая природа Америки». (США). 15.25. Там-там новости. 15.40. Мегаполис. 16.10. Трансросэфир. 16.55. Чернобыль... Трагедия продолжается. 17.25. Спасение 911. 18.20. Бизнес в России. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Художественный фильм «Вор играет в прятки». 20.20. Манера. 20.50. «Последний прилет марсиан». Мультфильм для взрослых. 21.00. Без ретуши. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Ваше право. 22.45. На сессии ВС Российской Федерации. 23.00. Премьера телеэкрана. «Распад».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Династия». Серия 186. 12.00. Школа для родителей. 12.20. Дети это любят. 12.30. Сатира и юмор. 13.00. Новости. 12.10. Программа дня. 13.15. «Спэйтз». Сериал на английском языке. 13.40. Английский язык для детей. 13.45. Фильм на немецком языке.14.20. Документальный фильм. 14.40. Загадки истории. 14.50. Документальный фильм. 15.00. Свет в темноте. 15.30. Чрезвычайный пересмотр. 15.55. Моя история. 16.00. Сенсации XX века. 16.30. Презентация. 17.00. Программа дня. 17.05. Программа для подростков. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Спэйтз». Сериал пр-ва Англии. 18.50. Антена. 19.10. Сатирическая программа. 19.20. Международная публицистика. 19.45. Польша издали. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.00. Миниатюры. 21.15. Телетеатр. 22.30. Концерт. 23.30. Парламенсткий журнал. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. 01.05. Горячая линия. 01.15. «Тайны Сахары». Сериал пр-ва Италии. 03.45. Спорт.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама 9.10. Местная программа. 9.40. «Таинственное золото города». Мультсериал. 10.05. Студия второй программы. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Женский журнал. 11.00. Английский язык. Урок 57. 11.35. Хобби. 12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.10. Спортивная студия. 13.00. Студия второй программы. 13.15. Час откровения. 14.00. Панорама. 14.05. «Клариса». Сериал пр-ва Англии. 15.00. Музыкальная программа. 16.00. Документальный фильм. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Галерея «двойки». 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.50. «Таинственное золото города». Мультсериал. 18.15. Обзор кинохроник. 18.50. Польская кинохроника. 19.00. Местная программа. 19.30. Панорама. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. «Наш век». Документальный фильм. 21.00. «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.40. «Без обезболивания». 23.00. «Клариса». Сериал пр-ва Англии. 00.00. 997. Криминальная хроника. 01.00. Панорама.

27, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКОЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. Пад купалам сусвету. 9.20. «Хрыстос прызямліўся ў Гародні». Мастацкі фільм. 10.45. Песні-думкі пра забытае. 11.15. Экспрэс «Надзея». 12.15. Дзівосны свет. 12.45. «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 4-я. 13.15. Мастацкая галерэя «У Пушкіна». 13.45. «Веснавыя россыпы». VII Міжнародны фестываль сучаснага бальнага танца ў Віцебску. 15.15. «Жылі-былі людзі». Тэлефільм. 15.40. «Пікіруючы зяблік». Мастацкі фільм. 16.40. Мультфільм. 16.50. Тэлевізійная дошка аб ´яў. 17.00. Не абы што. 17.30. «Званы Хатыні». Канцэрт-рэквіем. 19.10. «Грамадская думка». Сацыяльная абарона пенсіянераў ва ўмовах росту цэн. 20.10. Мост. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». Мастацкі фільм. 22.25. Закрыццё II Міжнароднага фестывалю жаночага кіно. Пасля заканчэння — Тэлебіржа, Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.35. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.00. Новости. 8.20. Домисолька. 8.35. Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). 9.25. Ассоциация детского телевидения. «Хочу стать звездой». 9.55. Межгосударственный телеканл «Останкино» представляет программу «Белая буря». 10.20. «Горячев и другие». Художественный телесериал, 12-я серия. 11.50, 00.25. Пресс-экспресс. 11.20. Художественный фильм. «Уроки французского». 12.40. «Ах, водевиль, водевиль...» Художественный фильм. 14.45, 15.15. Мультфильм. 14.25. Деловой вестник. 14.40. Мир денег Адама Смита. 15.10. Блокнот. 15.30. Единый мир. 16.00. Таланты и поклонники. 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Интерпол для СНГ». 17.50. Погода. 17.55. «Просто Мария». (Мексика). 18.40. Миниатюра. 18.55. Тема. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 21.40. Музыкальная мозаика. 20.55. Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. В перерыве — Азбука собственника. 23.55. Видеодром.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Без ретуши. 8.50. «К-2» представляет, «Б. Г. в гостях у САС». 10.10. Конверсия в провинции. 10.40. «Убить дракона». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. РТВ-избранное: земля взывает к истине.15.00. Телебиржа. 15.30. Там-там новости. 15.45. «Пеппи». Спектакль кукольного театра. 16.15. Трансросэфир. 17.00. Хранители истины. 17.30. Давайте разберемся. 17.45. Парламентский вестник. 18.00. Российская энциклопедия. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 159-я серия. 20.15. Соло. 21.00. Кабаре «Околесица». 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Господа-товарищи. 22.45. На сессии ВС Российской Федерации. 23.00. Арт-обстрел. 00.00. Площадь искусств.

ПОЛЬША-I

7.00. «Тайны Сахары». Серал пр-ва Италии. 8.35. «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. 9.00. Это люблю. 9.40. Антенна. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. 12.00. Рынок труда. 12.00. Приятное с полезным. 12.30. В другом плане. 12.45. Клуб одиноких сердец. 13.00. Новости. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Документальный сериал. 14.40. Кухня. 14.55. Книга чудес техники. 15.10. Рисуй с нами. 15.20. Клуб домашнего компьютера. 15.35. Играет музыка. 15.50. Документальный сериал. 16.20. Мы в космосе. 16.35. Джайстик. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. 18.50. Журнал потребителя. 19.15. Энциклопедия II мировой войны. 19.40. Документальный фильм. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 20.55. 7 минут для министра труда. 21.15. «Легенда Техаса». Вестерн пр-ва США. 22.30. Публицистическая программа. 22.25.Программа о балете. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Провинциальный блокнот. 00.35. Мир без границ. 00.55. Горячая линия. 01.05. Беседа с Огнешкой Осецкой. 02.00. Телефильм воспоминаний. «Выстрел». 03.10. Телетеатр. «Слова и музыка».

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.05. Местная программа. 9.40. «Приключения Гулливера». Мультсериал. 10.00. Студия второй программы. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.00. Экспресс репортеров. 11.30. Французский язык. Урок 23. 12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.15. Отчизна. 12.30. Опера. 14.00. Панорама. 14.05. Музыкальная программа. 14.25. Комедийно-сатирический сериал. 15.00. Открытая студия. 16.00. Легенды кино. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Тележурнал. 17.30. Панорама. 17.35. Стиль в моде. 17.50. «Приключения Гулливера». Мультсериал. 18.15. Отчизна. 18.40. Моя вера. 19.00. Местная программа. 19.30. Панорама. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. Легенды кино. 21.00. Концерт. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. Телетурнир. 23.20. «Надзор». Фильм пр-ва Польши.

28, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10, 23.30. Пад купалам сусвету. 8.25. «Падалянчыкі». Фільм-канцэрт. 9.00. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас. 9.30. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.20. «Вук і Расія». Дакументальны фільм. 11:10. «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 5-я. 11.40. «Новая грань». Фільм-канцэрт. 12.05. Не абы што. 12.35. «Трэба жыць». Дакументальны фільм. 13.30. Навіны. 13.40. «Дума». Фільм-канцэрт. 14.20. «Наущілус». Мастацкі фільм. 15.45. Сізбар-топ-10. 16.45. Асаблівы выпадак. 17.25. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 17.35. «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). 17.15. Мультфільм. (Гр.). 17.25. «Надзе». Пра чалавечнасць, спачуванне і міласэрнасць. (Гр.). 19.10. «Пяць зорак». Тэлегульня. 20.10. Рэйтынг. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». 22.25. Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Неман» (Гродна) — «Днепр» (Магілёў). 2-гі тайм (Гр.). 23.15. НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20, 15.15. 17.00. Мультфильм. 8.40, 15.30. Джем. 9.10. Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. 3-й период. 9.50. Особняк на Володарского. 10.10. В мире животных (с сурдопереводом). 11.50, 00.10. Пресс-экспресс. 11.20. Художественный фильм. «Ночной звонок». 12.20. Премьера художественно-публицистического фильма «Блудный сын». 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 16.30. «Кошелек пенсионера». Социальное обеспечение в России и Финляндии. 16.50. Технодром. 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Не может быть». 17.50. Погода. 17.55. Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная России — сборная Венгрии. В перерыве — Спокойной ночи, малыши! 20.40. Репортаж ни о чем. 20.55. Премьера художественного фильма «Путь героина». 1-я серия (Англия). 21.55. Творческий вечер народной артистки Росии Людмилы Рюминой.00.25. Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Утренний концерт. 8.10. Соло. 8.55. Мульти-пульти. 9.10. Уральский вариант. 9.55. Кабаре «Околесица». 10.50. Досуг. 11.05. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 159-я серия. 11.55. Параллели. 12.10. У Ксюши. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Программа «03». 13.55. «Поцелуй Мэри Пикфорд». Художественный фильм. 15.15.Сигнал. 15.30. Там-там новости. 15.45. «Пеппи». Спектакль кукольного театра. Часть 2-я. 16.15. Трансросэфир. 17.00. Большой круг. 17.15. «Кредитные карточки: прошлое, настоящее, будущее». Документальный фильм. 17.50. Уходящая натура. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Санта-Барбара». 160-я серия. 20.15. Сам себе режиссер. 20.45. Экран криминальных сообщений. 21.00. Прок. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Антракт. 22.40. На сессии ВС Российской Федерации. 23.10. Экзотика. 00.10. Баскетбольное обозрение.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Легенда Техаса». Вестерн пр-ва США. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Орфография. 14.00. Наш век. 14.55. Не только семь чудес света. 15.25. Документальный фильм. 16.00. Современная польская проза. 16.30. Композитор и его город. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для подростков. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва Канады. 19.15. Здоровье. 19.35. Мы и мир. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. Спортивная студия. 22.00. Это несправедливо. 23.30. Лексикон польской развлекательной музыки. 23.45. Новости. 00.05. Музыкальная программа. 00.15. Горячая линия. 00. 25. «Мелкие деньги». Фильм пр-ва Польши. 01.45. Художник М. Грехута. 02.15. «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. 03.05. Это люблю. 04.05. Важнейшие события XX века. Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. 10.10. «Поколения». Сериал производства США. 10.40. Мир женщин. 11.00. Английский язык. Урок 26. 11.30. Немецкий язык. Урок 26. 12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.15. Спортивная студия. 13.00. Студия второй программы. 13.10. Концерт. 13.30. Автожурнал. 14.00. Панорама 14.05. «Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. 15.00. Открытая студия. 16.05. Структура человека. 16.50. Программа на вечер. 17.00. Артист и его мир. 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.45. Розыгрыш лото. 17.55. Спортивная студия. 18.45. Местная программа. 19.45. Панорама. 19.50. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.15. Документальный фильм. 21.00.«Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. 22.00. Панорама. 22.30. Экспресс репортеров. 23.00. Театральная студия. 00.00. «Чернобыль». Часть 1. Документальный фильм. 00.30. Документальный фильм. 01.20. Панорама.

29, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10, 23.55. Пад купалам сусвету. 8.25. «Іспанская гадзіна». Фільм-канцэрт. 9.15. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.05. «Пяць зорак». Тэлегульня. 11.05. «Маналогі за кадрам». Дакументальны фільм. 11.40. «Смерць пад ветразем». Мастацкі фільм. 1-я серыя. 12.45. Ледзяны гітарыст. 13.30, 17.30. Навіны. 13.40. «Адзінокі паляўнічы». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. 16.00. Кінанарыс. 16.05. Здароўе — дзецям. 16.55. Вясёлыя «Званочкі». 17.40. Тэлебіржа. 17.50. «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). 18.30. Навіны Бі-бі-сі. 19.00. Абласныя навіны. (Гр.). 19.10. Зачытайце маё пісьмо... 19.15. Лідская праграма. (Гр.). 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». Мастацкі фільм. 22.25. «Карамболь». Ток-шоу з удзелам Вячаслава Ціханава. 22.55. Саломінка. 23.10. Тусоўка. 23.40. НІКа. 00.05. Кубак Беларусі па культурызму.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20, 13.50, 15.15. Мультфильм. 8.35. Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). 9.20, 16.20. Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная России — сборная Венгрии. 2-й тайм. 10.10. Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. 3-й период. 10.50, 00.25. Пресс-экспресс. 11.20. Художественный фильм. «Сватовство гусара». 12.30. «Лебединая песня». Художественный фильм. 12.55. Премьера документального фильма «Повелитель мух». 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.20. Весна на таджикской земле. 15.50. Будьте счастливы, вас любят! 16.20. Это вы можете. 17.25. ... До 16 и старше. 18.05. Погода. 18.00. «Просто Мария». (Мексика). 19.00. Русский мир. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Лотто «Миллион». 21.10. Премьера художественного фильма «Путь героина». 2-я серия. 22.05. Музыка в эфире. Части 1-я и 2-я. 00.45. Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Параллели. 8.15. Мульти-пульти. 8.25. Время и личность. 9.10. Сам себе режиссер. 9.40. Экзотика. 10.40. Устами младенца. 11.10. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 160-я серия. 12.00. Пилигрим. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. «Варвара-краса, длинная коса». Художественный фильм. 14.45. Азы карьеры. 15.00. Алгоритмы. 15.30. Там-там-новости. 15.45. Игра без проигрыша. 16.05. «Веревка». Мультфильм для взрослых. 16.15. Трансросэфир. 17.00. Хроника одной аферы. 17.30. М-трест. 17.45.Парламентский час. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Санта-Барбара». 161-я серия. 20.15. Хроно. 20.45. Экран криминальных сообщений. 21.00, 22.30. Тихий дом. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Концерт джазовой музыки.

ПОЛЬША-I

7.00. «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. 7.50. Здоровье. 8.15. «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. 9.00. Это люблю. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00. «Клуб «Парадайс». Сериал пр-ва США. 11.50. Репортаж. 12.30. Публицистическая программа. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.50. Документальный фильм. 15.00. Четверть часа с медициной. 15.15. Экологическая программа. 15.30. Животные мира. 16.15. Такой пейзаж. 16.35. Как быть молодым и красивым. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Программа для молодежи. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25.«Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. 19.10. Католический журнал. 19.30. Домашний юрист. 19.40. Сатирическая программа. 20.00. Музыкальный ящик. 20.10. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. «Клуб «Парадайс». Сериал пр-ва США. 22.10. Только в первой программе. 22.50. Движение и фантазия. 23.15. Пегас. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Документальный фильм. 00.45. Тележурнал. 00.50. Горячая линия. 01.10. Это люблю. 02.15.«Исповедь». Фильм пр-ва Польши. 03.50.Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. Жизнь в зоопарке. 10.00. Студия второй программы. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Большой мяч. 17.30. Панорама. 17.35. Культурно-публицистическая программа. 17.50. Жизнь в зоопарке. 18.15. «В тени Кремля». Документальный фильм. 18.50. Публицистическая программа. 19.00. Местная программа. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. Женщины джаза. 21.00. Концерт. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. «Небеса обетованные». Комедия пр-ва СССР.

30, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10, 23.35. Пад купалам сусвету. 8.25. Фільм-канцэрт. 9.30. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.20. Спартыўны стыль. 11.00. «Не знішчаны дрэва жыцця». Дакументальны фільм. 11.10. «Смерць пад ветразем». Мастацкі фільм. 2-я серыя. 12.15. З любоўю да роднага слова. 13.00. «І ў святы, і ў будні». Дакументальны фільм. 13.30, 17.30. Навіны. 13.40. Альманах кінападарожжаў. 14.00. «Цень, ці можа быць, усё абыдзецца». Мастацкі фільм. 15.45. Мы такія розныя. 16.25. Латарэя аўтографаў. 17.40. Мультфільм. 17.50. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.05. «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны. (Магілёў). 19.10. «1308». Конкурс песні. 19.40. «Сустрэча для вас». Наш госць — генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь В. І. Шаладонаў. Прамая лінія. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.30. Да нацыянальнага свята каралеўства Нідэрланды. 21.40. «Сто дзевяты ідзе без прыпынку» («Бомба ў поездзе»). Мастацкі фільм. 23.15. НІКа. 23.25. Тэлебіржа. 23.45. Кікбоксінг. Турнэ «Масква, Парыж, Дублін». 00.25. Рок-айленд.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Мультфильмы. 8.50, 15.10. Фильм-детям. «Руди в гостях». 9.50. ... До 16 и старше. 10.30. Концерт казачьих ансамблей. 11.50, 01.25. Пресс-экспресс. 11.20. Клуб путешественников (с сурдопереводом). 12.10. «Эдит Пиаф». Фильм-спектакль. 13.45. Мультфильм. 14.25. Бридж. 14.50. Бизнес-класс. 15.05. Блокнот. 16.15. Дело. 16.25. Хоккей. Чемпионат мира. Полуфинал. 19.00. Поле чудес. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Человек недели. 20.55. Премьера художественного фильма «Путь героина». 3-я серия. 22.55. Вид представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Программа X, Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Мульти-пульти. 8.05. Золотая шпора. 8.30. Тихий дом. 9.25. Комтек-93. 9.45. Досуг. 10.00. Театральный разъезд. 10.55. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 161-я серия. 11.45. Без предрассудков. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Ижица. 13.55. Зигзаг удачи. 15.00. Телебиржа. 15.30. Там-там новости. 15.45. Студия «Рост». 16.15. Трансросэфир. 16.45. Минарет. 17.00. «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 8-я серия. 17.55, 19.25. «Внутренний враг». Премьера. 18.45. Праздник каждый день. 20.15. Антракт. 20.30. Рек-тайм. 21.00. Чемпионат мира по хоккею. Полуфинал. В перерывах: Вести, Звезды говорят, Спортивная карусель. 23.30. Премьера телеэкрана. «Имитатор».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.20. Дошкольники дома. 11.00. «Королевство за гитару». Художественный фильм. 12.20. Репортаж. 12.45. Четверть часа на экране. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Только у нас. 13.55. Тема дня. 14.00. Портрет Поляка-93. 14.30. Документальный сериал. 14.55. О поэзии. 15.10. Телепластикон. 15.30. Немного другой документ. 16.00. Евротуристика. 16.15. Такая жизнь. 16.35. Если не Оксфорд, то что? 16.55. Какая школа? 17.00. Программа на вечер. 17.05. Для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.20. Найважнейшие события XX века. 19.05. Каждый имеет право. 19.25. Свидание «в темную». 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. «Поединок сердец». Мелодрама пр-ва Англии. 22.50. Всегда вечером. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Документальный фильм. 00.55. Горячая линия. 01.05. Спортивная студия. 01.55. Агнешка Осецкая приглашает. 03.00. «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши. 04.15. Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.10. Местная программа. 9.40. Мультфильм. 10.00. Трансляция заседаний сейма. 16.55. Приветствие. 17.00. Программа для молодежи. 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.50. Мультсериал. 18.20. «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. 18.40. Репортеры «Двойки» представляют. 19.00. Местная программа. 21.00. Спортивная студия. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. Фильм пр-ва Австралии. 00.50. Музыкально-поэтическая программа. 01.00. Панорама. 01.25. Телетеатр. Р. Чандлер. «Долгое прощание».

1, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00, 23.10. Пад купалам сусвету. 9.15. Мы дорым вам пралескі». 10.00. «Рэха». Ці будзе ў працоўных свята? 10.20. Дакументальныя фільмы. 11.00. Тыдзень планеты. 11.15. Мультфільм. 11.35. «Сто дзевяты ідзе без прыпынкаў». («Бомба ў поездзе»). Мастацкі фільм. 13.15. Роднае слова. 13.45. «Вясна на Зарэчнай вуліцы». Мастацкі фільм. 15.15. У згодзе і спрэчках з Мельпаменай. 16.15. «Гультай». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. (Індыя). 18.25. Гэтае салодкае слова — «згода». 19.10. А мы яшчэ смяёмся... 20.10. З музыкай на «Вы». 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Каралеўскае вяселле». Мастацкі фільм. (Англія). 23.20. «Насланне». Мультфільм для дарослых. 23.40. Відзьманявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 20.00, 23.15. Новости. 7.20. Пресс-экспресс. 7.30. Мультфильмы. 8.00. Все любят цирк. 8.40. Погода. 8.45. На балу у Золушки. 9.45. Художественный фильм «Собака, остановившая войну». (Канада). 11.10. Советские сказки. 11.40. Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 1-й. 12.10. Звезды эстрады сегодня и завтра. 13.35. Премьера мультфильма «Принц и русалочка» (Франция). 14.25. Фильмы нашей памяти. «Укротительница тигров». 16.15. Красный квадрат. 16.55. Счастливый случай. 17.55. Шире круг. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. КВН. 22.35. Танцы, танцы, танцы. III Международный турнир «Россия-92». 23.40. Впервые не телеэкране художественый фильм «Ленинград, ноябрь».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Свой взгляд на мир. 7.55. Премьера документального фильма «Площадь революции. Драма в трех актах». 9.30. Козырная дама. 10.00. Телевизионный театр России. 10.45. Признание... 12.25. Танцевальный марафон. 13.20. Любимые комедии. «Дайте жалобную книгу». 14.45. «К-2» представляет... 15.15. XX век в кадре и за кадром. 15.45. Футбол без границ. 16.40. Репортер. 16.55. Устами младенца. 17.30. Комики XX столетия. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера телеэкрана. «Мадо до востребования».Художественный фильм. 21.15. Контрасты. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель.22.30. Программа «А». 00.30. Чемпионат мира по хоккею. Матч за 3-е место.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. 8.30. Информационно-хозяйственный журнал. 9.35. Все об огороде. 10.00. Новости. 10.10. «Зерно». Программа католической редакции для детей. 10.35. Документальный фильм. 12.15. Документальный фильм. 13.05. Наша сила. 13.35. Звериная одиссея. 14.30. «60/90». Тележурнал. 15.00. Мультфильмы У. Диснея. 16.15. Развлекательная программа. 16.45. Телетеатр. Д. Харе. «Приятная мелочь». 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Детектив в сутане». Сериал пр-ва Англии. 19.15. Развлекательная программа. 20.00. Детский журнал. 20.10. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.00. Польские зоопарки. 21.30. «Крокодил Данди». Фильм пр-ва Австралии. 23.15. Музыкальные премьеры. 00.15. Новости. 00.25. Спортивная суббота. 00.45. Ночное кино. «Дракула». Фильм пр-ва США. 02.40. Гость музыкальной программы. 03.00. «По мнению зашиты». Сериал пр-ва Польши. 04.15. Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Военный киножурнал. 9.00. Панорама. 9.05. Программа для детей. 10.05. «Такие одинокие». Программа для глухонемых. 10.25. Урок языка глухонемых. 10.30. Приветствие. 10.45. Развлекательная программа. 12.00. Европейский концерт. 14.00. Развлекательная программа. 14.25. Животные мира. 14.55. Развлекательная программа. 15.40. Документальный фильм. 16.10. Мультфильм. 17.25. Розыгрыш лото. 17.30. Панорама. 17.45. «Полный дом». Сериал пр-ва США. 18.10. Документальный фильм. 19.00. Местная программа. 19.35. «Белый охотник, черное сердце». Фильм пр-ва США. 21.30. Из истории польского парламентаризма. 22.00. Панорама. 22.30. Слово на воскресенье. 22.35. Публицистическая программа. 23.05. Развлекательная программа. 23.15. «Трактир на пустыре». Сериал пр-ва Англии. 00.10. Развлекательная музыка. 01.00. Панорама. 01.05. Концерт.

2, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.10, 20.30. Пад купалам сусвету. 8.25. Слова да чалавека. 8.55. Урокі здароўя. 9.25. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.15. Пра шахматы і шахматыстаў. 10.45. Далучэнне. 11.15. «Атэла». Фільм-опера. (ЗША). 13.15, 17.30. Мультфільм. 13.25. На крылах кажана. 14.25. «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 13-я серыя. 15.00. Фільм-канцэрт. 15.30. Таямніца. 16.00. Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Беларусь-Турцыя. 17.40. «Афрыканскае паляванне». Дакументальны фільм. 18.25. Запрашаем на вячоркі. 19.25. З панядзелка... 20.00. Панарама. 20.40. Калыханка. 21.00. Каскад. 21.15. Спартыўная праграма. Футбол. Кубак Беларусі. 1/2 фіналу. «Нёман» (Гродна) — «Дынама» (Мінск). 2-гі тайм. КІМ (Віцебск) — «Ведрыч» (Рэчыца). 2-гі тайм. 22.50. Каралеўскае паляванне. 23.50. Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.25, 23.00. Новости. 6.35. Утренняя гимнастика. 6.45. Тираж «Спортлото». 7.00. Час силы духа. 8.00. Центр. 9.30. Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». 9.00. Пока все дома. 9.30. Художественный фильм «Берег спасения». 1-я серия. 10.35. Утренняя звезда. 11.25. Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 2-й. 11.55. Премьера документального фильма «Голливудские мечты». 13.00. Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». 13.10. Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». 14.20. Панорама. 15.00. Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). 15.55. Хоккей. Чемпионат мира. Финал. 18.35. Премьера художественного фильма «Тишина». 1-я серия. 19.50. Погода. 19.55, 22.00. «Майские звезды». Международный фестиваль народного творчества. 21.00. Итоги. 21.45. Спортивный уик-энд. 23.25. Хит-мастер 50x50.

КАНАЛ РОССИЯ

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Студия «Рост». 7.55. Мульти-пульти. 8.15. Ностальгические посиделки. 8.45. «Щелкунчик». Спектакль. 10.00. Лучшие игры НБА. 11.00. Час фортуны. 12.15. Мульти-пульти. 12.25. Танцевальный марафон. 13.20. Не вырубить... 13.35. Любимые комедии. «Гараж». 15.10. Познер и Донахью. 15.40. В мире животных. 16.40. Кино в мае. 16.55. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». 17.45. Великие цирки мира. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера телеэкрана. «Униженные и оскорбленные». 21.05. «Золотой Остап» в Москве. 22.20. Звезды говорят. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Телеафиша. 22.45. Приглашая старых знакомых. 23.45. Маски в опере.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. 8.00. Подводная одиссея команды Кусто. 8.45. Сельское хозяйство в мире. 9.15. Сельскохозяйственная программа. 9.45. Польские зоопарки. 10.00. Сериал пр-ва США. 10.25. Телеутро. 11.15. Английский язык для детей. 11.25. Репортаж. 12.00. Трансляция торжественного заседания парламента. 13.25. Телеконцерт пожеланий. 13.55. Музыкальный ящик. 14.45. С камерой среди зверей. 15.00. Спортивная студия. 16.05. «Прощай, Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. 16.35. Сто вопросов. 17.15. Документальный тележурнал. 18.00. Телеэкспресс. 18.30. «Династия». Серия 187. 19.20. Семь дней — мир. 19.50. Развлекательная программа. 20.00. Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. «Польская кухня». Сериал пр-ва Польши. 22.20. Фестиваль песни Вроцлав-93. 23.05. Спортивное воскресенье. 23.50. Культурно-публицистическая программа. 00.20. «Полицейские и воры». Фильм пр-ва США. 01.55. Горячая линия. 02.05. Юмористическая программа. 03.00. «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши. 04.25. Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.20. Обзор событий недели (для глухонемых). 8.55. Мультфильм. 9.20. Фильм для глухих. 10.20. Слово на воскресенье (для глухих). 10.25. Приветствие. 10.30. Местная программа. 11.30. Программа для детей. 13.00. «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. 14.00. Экологическая программа. 15.00. Час с Ханной Берберой. 16.00. Спортивная студия. 16.40. Программа дня. 17.30. Панорама. 18.20. Портрет города. 19.00. Антипиратский концерт. 19.30. Программа для детей. 19.35. Художественный фильм. 21.15. Из истории польского парламентаризма. 21.30. Антипиратский концерт. 22.00. Панорама. 22.35. Колесо фортуны. Телетурнир. 23.10. Необитаемый остров. 00.00. Бенефис в театре ста. 01.00. Панорама. 01.05. Антипиратский концерт.

SYMBOLE dawnej glorii

Odrodzenie Republiki Białoruś nie będzie możliwe, jeżeli nie odrodzi się historia miast i narodów mieszkających na terenie całego kraju, nie odrodzą się zabytki, kultura i tożsamość narodowa.

Miejski Oddział ZPB w Grodnie kilkakrotnie zwracał się do władz w sprawie zwrotu ulicom ich nazw historycznych oraz w sprawie ochrony architektonicznych zabytków; wiele z nich zostało zrujnowanych, bądź przebudowanych w nowym stylu.

Nasz gród stanowi centrum nadniemeńskiego kraju, jest żywą historią narodów, zamieszkujących tę ziemię od wieków. Dlatego bardzo przykro nam uświadamiać sobie, że Grodno coraz bardziej staje się jakimś "cudzym" środowiskiem naszego życia, ponieważ z jego dawnego wyglądu i życia obywateli mało co zostało. Zrujnowano kościoły i cerkwie, ulice i domy, pomniki i tablice pamiątkowe - inaczej mówiąc, powycinano korzenie naszego rodowodu i kultury duchowej. Barbarzyństwo było prowadzone przez bolszewików specjalnie w celu zrujnowania polskiej kultury na tych ziemiach.

Czasy są teraz inne, zaczęło się odrodzenie narodowe w całym kraju. Sprawą pierwszorzędną jest więc odkłamanie historii i życiorysów wybitnych ludzi, którzy do ostatniej kropli krwi walczyli o wolność i zginęli jako bohaterowie swojej Ojczyzny. Wielu takich bohaterów bezimiennych, którzy polegli na polu walki lub zostali zamordowani w celach więziennych, pogrzebano w ziemi grodzieńskiej. Ich nazwiska nie są uszanowane; natomiast wszędzie u nas nadal figurują nazwiska Rosjan, a ściślej mówiąc - komunistów radzieckich, którzy nie uczynili nic dla dobra Grodna i Grodzieńszczyzny.

Niedawno zebranie Oddziału Miejskiego ZPB w Grodnie zwróciło się do deputowanych Rady Miejskiej z prośbą o zmianę nazwy 27 ulic i placów. Chodziło o to, by przywrócić im stare, historyczne nazwy np. ul. Dominikańska, Bernardyńska, Brygidzka, Witoldowa, Białostocka itd.

Deputowani Rady Miejskiej nie przyjęli naszej propozycji, ponieważ "oni nie wiedzą i lud miejski na pewno nie wie, kim byli J. Kochanowski, książę Witold i S. Batory..." Dlatego należy napisać o tych osobach w gazetach. Podjęcie odpowiedniej uchwały odłożono do następnej sesji.

Ze swej strony chcemy zapytać tych "szanownych towarzyszy": a czy na Grodzieńszczyźnie znane były np. nazwiska Swierdłowa, Kirowa, Czapajewa, Koszewogo i innych w 1944 r., kiedy to - nie pytając mieszkańców miasta o zgodę - zmieniano stare, historyczne nazwy ulic na nowe, bolszewickie? A teraz my, ludzie mieszkający w swoim starym, przytulnym Grodnie, musimy kłaniać się nisko i prosić tych partokratów, którzy nadal siedzą w Radzie Miejskiej lub Obwodowej, ponieważ jesteśmy ludźmi tolerancyjnymi i sumiennymi, jacy nie chcą konfrontacji.

Kiedy będą postawione na swych miejscach zrujnowane pomniki i tablice pamiątkowe poświęcone wybitnym działaczom miasta i kraju nad Niemnem? Jedynie pomnik E. Orzeszkowej, który ocalał w zawierusze wojennej dzięki ofiamości mieszkańców miasta, stoi osierocony nad rzeką Horodniczanką, ponieważ w starym parku jego miejsce po wojnie zajął pomnik Lenina.

Komitet Ochrony Zabytków Oddziału Miejskiego ZPB nie traci nadziei na powrót starych, historycznych nazw ulic i placów w Grodnie oraz całym kraju nadniemeńskim.

Aleksander Szmygin
Grono

Słuchajcie Magazynu Kresowego - stałej audycji Polskiego Radia w Białymstoku w każdy czwartek o godz. 14.05 (czasu polskiego) na falach UKF 72,8 MhZ oraz 72,68 MhZ.

W Magazynie Kresowym przekazujemy informacje o wszystkich problemach, jakimi żyją Polacy na wschód od Bugu i Świsłoczy m.in na Grodzieńszczyźnie.

MAGAZYN KRESOWY

Bierzcie udział w redagowaniu tej audycji, nadsyłając listy z uwagami pod adresem: "Polskie Radio" - Białystok, ul. Świerkowa 1.

KUCHNIA POLSKA
BARSZCZ WIEJSKI

25 dag włoszczyzny, 50 dag kości, 50 dag buraków ćwikłowych, 0,25 litra kwasu z ogórków, 2,5 litra wody, 12 dag śmietany, ząbek czosnku, sól, cukier, liść laurowy.

Buraki dokładnie umyć, ugotować w łupinach, następnie obrać, pokroić w cienkie paski, zalać przygotowanym wywarem z włoszczyzny i kości, wolno gotować ok. 30 minut, dodając część kwasu z ogórków. Na końcu dodać pozostałą część kwasu, śmietanę, roztarty z solą czosnek i liść laurowy. Doprawić do smaku, zagotować.

Podawać z fasolą ugotowaną na sypko lub z ziemniakami.

SAVOIR VIVRE

✿ Na zabawie pierwszy taniec należy się zawsze najbliższej nam kobiecie, drugi - sąsiadce od stolika. Jeżeli naszą partnerkę zaprosił ktoś do tańca, wypada w rewanżu zatańczyć z towarzyszącą mu panią. Jednak nie musimy robić tego od razu. A poza tym obowiązek taki istnieje właściwie tylko w obrębie naszego stolika. Gdy siedzimy przy stoliku dla czterech osób, nie powinna zdarzać się sytuacja, by którąś z pań pozostała sama; nie jest to przyjemne.

✿ Nie musimy zabawiać w tańcu partnerki rozmową i nie ma również obowiązku zapraszania do tańca pani, z którą właśnie stojąc, rozmawialiśmy, chyba, że czujemy, że tego oczekuje od nas.

Sławni Polacy
BADACZ syberyjskiej fauny

30 kwietnia 1833 r. w majątku Tonwy (według innych źródeł w Adamaryniu) koło Mińska urodził się Benedykt Dybowski. Po ukończeniu gimnazjum studiował na Wydziale Przyrodniczo-Lekarskim Uniwersytetu w Dorpacie, zaś później na uniwersytetach Wrocławia i Berlina.

W 1862 r. młody uczony podjął pracę w warszawskiej Szkole Głównej. Był to okres przygotowań do Powstania Styczniowego. Dybowski czynnie włączył się do pracy konspiracyjnej. W jego mieszkaniu i pracowni zoologicznej zbierało się kierownictwo powstania na czele z R. Traugutten. Po aresztowaniu B. Dybowski został skazany na karę śmierci, zamienioną w drodze łaski na 12 lat katorgi. W grudniu 1864 r. uczony przybył do Irkucka.

Mimo bardzo złych warunków Dybowski zajął się pracą badawczą, wyniki której przyniosły mu uznanie Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego.

Po osiedleniu się w 1867 r. wraz ze swym przyjacielem - powstańcem Wiktorem Godlewskim we wsi Kultuk na płd. brzegu Bajkału rozpoczął systematyczne badania fauny tego jeziora. W latach 1871-1875 razem z W. Godlewskim i M. Jankowskim, na zlecenie oddziału Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego w Irkucku, odbył kilka podróży do gór Chamar-Daban, doliny Amuru i Ussuri. Dotarł do Władywostoku i wybrzeży Morza Japońskiego. Wynikiem tych wypraw były liczne odkrycia w dziedzinie ornitologii i ichtiologii, bogate zbiory roślin oraz pewne osiągnięcia w zakresie badań antropologicznych nad miejscową ludnością.

W 1875 r. władze zezwoliły Dybowskiemu i Godlewskiemu na powrót do kraju. Uczony wrócił do Warszawy, jednakże w 1878 r. ponownie (tym razem dobrowolnie) udał się na Daleki Wschód, gdzie po osiedleniu się w Pietropawłowsku uzyskał stanowisko lekarza okręgowego. Dało mu to okazję do podjęcia licznych wypraw i badań naukowych na Kamczatce, Wyspach Kurylskich i Komandorskich, Sachalinie i wybrzeżu Oceanu Spokojnego.

W 1883 r. powrócił na stałe do kraju, objął katedrę zoologii na uniwersytecie we Lwowie. W 1906 r. odszedł na emeryturę. Zmarł 31 stycznia 1930 r.; został pochowany na cmentarzu Łyczakowskim.

Zasługi B. Dybowskiego w dziedzinie systematyki zoologicznej i zoogeografii Syberii Wschodniej są niepodważające. Ponadto zajmował się geografią fizyczną, hydrografią, paleontologią, meteorologią, etnografią i lingwistyką. Pozostawił w spuściźnie ok. 170 prac naukowych, pisanych w trzech językach.

Jego imię zostało uczczone wieloma nazwami w nomenklaturze geograficznej i zoologicznej; łącznie z nazwiskami Godlewskiego i Jankowskiego zostało wyryte na tablicy pamiątkowej, umieszczonej na szczycie góry Chamar-Daban.

(jd).

- Czy Monako może być państwem komunistycznym?

- Nie, ponieważ byłoby to zbyt duże nieszczęście dla tak małego kraju.

* * *

Żołnierz Wania wysyła do domu kolejne depesze:
"Lublin wolny - Wania".
"Berlin wolny - Wania".
"Wania wolny - Paryż".

* * *

W pociągu NKWD aresztowało zagranicznego muzyka pod zarzutem szpiegostwa. Znalezione przy nim nuty uznano za szyfr. Próżno tłumaczy, że to fugi Bacha. Oficer śledczy patrzy mu przenikliwie w oczy:

- Nie kłamcie, Bach już przyznał się do wszystkiego.

Sprostowania

Fragment artykułu w nr 13 "Głosu znad Niemna" powinien brzmieć: "Obecnie abp K. Świątek jest również Metropolitą Mińsko-Mohylewskim, administratorem apostolskim diecezji pińskiej".

Przepraszamy.

* * * * *

Na str. 2 "Głosu (nr 14/48) w rubryce "W kilku zdaniach" wkradła się pomyłka. Jedno ze zdań prawidłowo brzmi: "Konkurs został zorganizowany z inicjatywy Asocjacji Młodych Polityków Komitetu d/s Młodzieży...".

Zainteresowanych przepraszamy.

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul. Dzierżyńskiego 90 A tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8 Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr... 1921

Nakład: 12500 egz.

P.o. redaktora naczelnego L. Michajlik